yaşasın emekçiler yaşasın türkiye

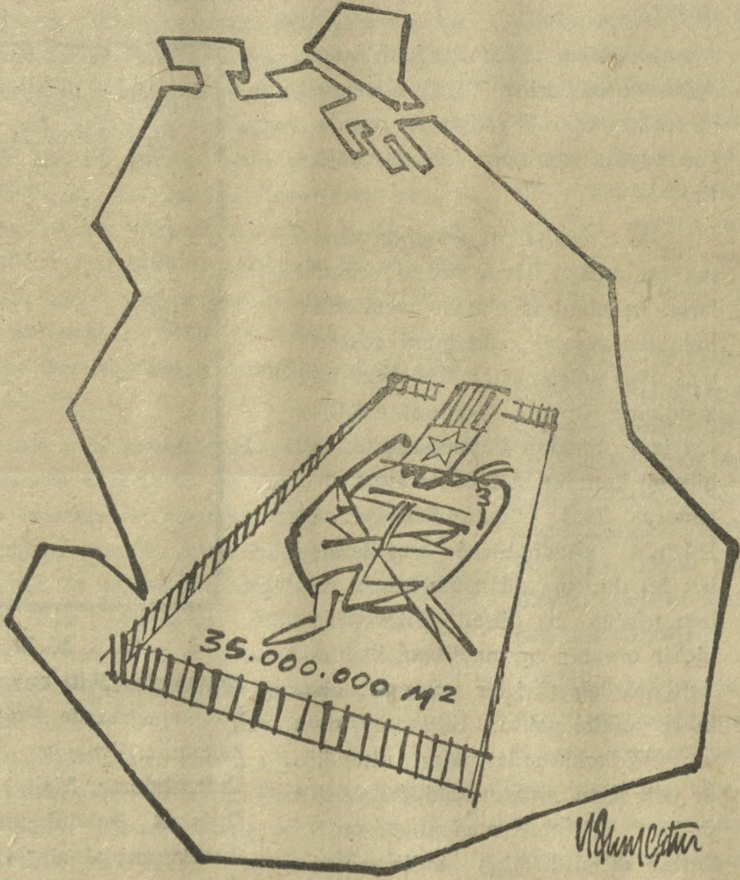
DÖNÜŞÜM

ONBEŞ GÜNLÜK SOSYALİST DERGİ YIL: 2 SAYI: 11 20 OCAK 1967 100 KURUŞ

Amerikan Üsleri Türkiye'den Çıkarılmalı ;

İkili Anlaşmalar Yürürlükten Kaldırılmalıdır.

BU POLİTİKAYI SÜRDÜRMEKTE İSRAR EDİLİRSE, HÜKÜMETİN SORUMLULUĞU BİR HATA SORUMLULUĞU OLMAKTAN ÇIKIP, BİR İHANET SORUMLULUĞU OLACAKTIR. ÇÜNKÜ, ARTIK HERŞEY SÖYLENMİŞ, GEREKLİ UYARMALAR YAPILMIŞTIR.

DEDİKODU ÜSTÜNE

yaşar kemal

TIRMANMA

abidin dino

ÖZELEŞTİRİ

can yücel

çetin altan

Sosyalistlere Mektup

Bilinen bir konuyu bir kere daha tekrarlamakta yarar görüyorum.

Sosyalist cephenin belkemiğini sosyalist partisine kayıtlı olan ve sosyalist örgütün eylemi içinde bulunan gerçek partizanlar teşkil eder. Bu örgüt ve eylemin dışındakiler ise partizan değil, sempatizanlardır.

Biz bu yazıda sempatizanlardan çok partizanlara hitap etmek istiyoruz.

Bir sosyalist partisinin üyesi daima eylem içindedir. Bu eylemi yürütmiye kendini sosyalist addetmesi, olaylara sosyalist açıdan bakması ve sosyalistçe konuşmalar yapması yetmez. Bu daha çok sosyalist sempatizanlarının davranışıdır. Partizanların tarih önündeki sorumlulukları ve yüklendikleri devrimci görev çok daha büyük, çok daha derindir...

Sosyalist partizanlar halkın karşısına çıktıkları zaman, tıpkı burjuva demagogları gibi :

— Bize oy verin, biz sizi kurtaracağız, biz sizden yanayız türünden konuşmalar yaparlarsa hiç bir sonuç alamazlar.

Halk :

— Her karşımıza çıkan böyle söylüyor, senin yapacağın ne malûm, der ve haklı olarak burun kıvırır.

Halkın partili konuşmacılara gösterdiği bu güvensizliğin temel nedeni, onu da ötekilere benzetmesi ve kendisinden saymaması, onu da kendisine yabancı bir sınıfın adamı olarak görmesidir.

Bir sosyalist partizan, halkın dışından halka nutuk çekerek onu sosyalist bilince kavuşturacağını hiç sanmamalıdır. Bu el altından para dağıtmıya dayanan bireyci bir burjuva metodudur ve sosyalistlikte bununla kesin sonuç alınmaz.

Sosyalist partizanlar halk içinde halkın dertlerine sahip çıkarak, fiilen çalışmak zorundadırlar...

Her partizan çevresindeki bütün meseleleri benimsiyecektir.

Meselâ bir ilçedeki TİP'liler o ilçede kaç kişinin işsiz olduğunu, kaç kişinin hastahanelerden kovulduğunu, kaç kişinin mahkemesi bulunduğunu bilecektir. İlçeye yapılan çeşmenin veya yolun müteahidini izliyecekler, işçileri kaç paraya çalıştırdıklarını, nasıl malzeme kullandıklarını ve kaç para kâr ettiklerini tesbit edeceklerdir.

İlçeye gelen burjuva demagoglarının konuşmalarını not alacaklar ve halka bu yalanları, her vesileyle ve yerinde isbat ederek hatırlatacaklardır.

Kısacası ilçeyi kendileri yönetiyormuşcasına ilçenin bütün konularını bütün teferruatıyla bileceklerdir. İlçenin köylerini, köylülerin geçim şartlarını, ürünlerinin satış fiatlarını, tefecilere olan borçlarını dosyalıyacaklardır. Gerektikçe onların dilekçelerini yazacak, dâvalarını kovalıyacak, şikâyet heyetlerine öncülük edeceklerdir.

Bu tarz bir çalışmanın :

— Bize oy verin, biz sizden yanayız, demekten çok daha etkileyici olduğu muhakkaktır...

Sosyalist bir örgüt ve eylem içindeki bir partizan, çevresinde böyle çalıştığı ölçüde başarı kazanır ve devrimci rolünü tarih önünde yürütür.

Sosyalist partizanlar için en yoz şey, birbirleriyle kısır politika tartışmaları yapmak ve sosyalist olmak için bu kadarını yeterli sanmaktır.

Sosyalistlikte burjuva geleneklerinden arta kalan :

— Ben senden daha iyi biliyorum, ben senden daha üstünüm gibi tavırların da geçerliliği yoktur.

Tek geçerli eylem halkın yanında olmak, halkın itimadını fiilen kazanmak ve halk liderliğine kendiliğinden yükselmiye başlamaktır.

Bu yükseliş ölçüsünde sosyalist örgüt kendiliğinden dokusunu sıkıştırmıya ve fevkalâde etkili olmıya başlar...

Halk liderliği ise ancak halkın gönlünde, geniş bir itimat ve sevginin meyvası olarak ortaya çıkar. Kulis çalışmaları, politika dedikoduları ve kişisel övünmeler bunu sağlamıya yetmez...

Sosyalist partizanların bölge çalışmalarında DÖNÜŞÜM kendilerine her zaman yardımcı olacak ve çabalarını sütunlarında sevinçle yansıtacaktır.

Uğrıyacağınız her zorlukta DÖNÜŞÜM yanınızdadır.

olaylara bakış

Amerikan Üsleri Türkiye'den Çıkarılmalı ;

İkili Anlaşmalar Yürürlükten Kaldırılmalıdır.

İkili anlaşmalar :

Türkiye Cumhuriyeti ile A.B.D. arasında 1945 yılından bugüne dek, 54 tane ikili anlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşmalar gizli olduklarından, çoğunun muhtevaları bilinmemektedir. Ama sadece bilinenler bile, bunların nasıl ve ne ölçüde Amerika'nın yararına işlediğini ve Türkiye'nin iç işlerine müdahale niteliği taşıdığını göstermeye yeterlidir.

Pek çoğunun ulusal bağımsızlığımız ve egemenlik haklarımızla bağdaşmadığı uygulamada görülen ikili anlaşmalar ve Amerikan üsleri sorununu ilk olarak T.İ.P., henüz Meclis'e girmeden ortaya atmıştır. Daha sonra, hükûmet programının eleştirilmesinde T.İ.P. tarafından bu sorun üzerinde durulduğunda, Başbakan, yurdumuzda NATO dışı üs bulunmadığını, mevcut üslerin NATO anlaşması gereğince ortak savunmaya hizmet ettiğini, tek bir devletin hizmetinde bulunmadığını ileri sürmüştür. Daha sonraki bir tarihte de Başbakan, yurdumuzda üsler değil tesisler bulunduğunu belirtmiştir.

Şimdi artık, ikili anlaşmaların ve üslerin varlığını hükûmet de zorunlu olarak kabul etmektedir. Dışişleri Bakanı Çağlayangil'in, Meclis'te verdiği demece göre, 54 adet ikili anlaşma vardır. Bunların 3'ü 1950'den önce, 31'i 1950-1960 arasında, 20'si ise 1960-1965 yılları arasında yapılmıştır. Ancak, işin ilginç yanı şudur ki, 1950 yılından önce, Çağlayangil'in belirttiği gibi 3 değil, 5 tane anlaşma vardır. Bunlar sırasıyla :

23 Şubat 1945,
27 Şubat 1946,
7 Mayıs 1946,
12 Temmuz 1947,
4 Temmuz 1948

tarihlerinde imzalanmış bulunmaktadır.

İkili anlaşmalar sorununun iyice su yüzüne çıkması üzerine, bu anlaşmaların Türkiye ve A.B.D. hükûmetleri arasında «tedvin ve islâhı» hakkındaki hükûmet görüşü 7 Nisan 1966'da A.B.D.'ye bildirilmiş, A.B.D. de 18 Nisan 1966'da olumlu karşılığını bildirmiştir. Bundan sonra, bütün askerî ve teknik nitelikteki anlaşmaların bağlı bulunacağı ana hükümleri belirleyen bir anlaşma tasarısı hazırlanarak 4 ekî ile birlikte 8 Eylül 1966'da A.B.D.'ne sunulmuştur. Aradan 4 aydan fazla bir zaman geçmiş olmasına rağmen durumda bir gelişme olmamıştır. Hükûmetimizin görüşmeleri başlatmak için ne tedbir alacağı da bilinmemektedir.

Anlaşmaların çözüm ve eleştirisi :

Hükûmet, ikili anlaşmaların onarılması ve boşlukların doldurulması gerekliliğinden söz etmektedir. Oysa, bunlar doğrudan ulusal egemenlik haklarımız ve bağımsızlığımızla bağdaşmamaktadır. Bu açıdan, anlaşmaların birçoğunun, belki de tümünün —muhtevaları bilinmemektedir— reddi gerekecektir.

A) Herşeyden önce bu anlaşmalar **Devletler Hukuku** bakımından, bağımsız iki çeşit devlet arasında yapılması olağan anlaşmalara benzememektedir.

1. Kaynağını Amerikan iç hukukundan alan, Amerikan yasalarına atıflarda bulunan birçok anlaşma vardır. Oysa Devletler Hukukunda iç hukuka atıf teamülden değildir. Örneğin 12 Temmuz 1947 anlaşması 1. maddesi özetle söyledir : «A.B.D. Başkanı, Kongre Kanununa ve bunun tadilât ve ek kanunlarına göre Türkiye'ye yardım yapacak ve Türkiye bu yardımı fiilen kullanacaktır. Yine aynı anlaşmaya göre, A.B.D. hükûmeti yardımı tek taraflı kararı ile kesebilecektir.» Bu durumda serbest ve eşit iki iradenin karşılaşması söz konusu olamaz.

Bir diğer örnek, 5 Mart 1959'da yapılan işbirliği anlaşmasıdır. Burada, Amerikan iç hukukunda yapılan tek taraflı değişmelerin Türkiye'yi bağlayacağı belirtilmekte ve Kongre'nin kabul ettiği Eisenhower doktrinine atıf yapılmaktadır. Bu doktrin ise iç işlerimize silâhlı müdahale olanağı vermektedir.

2. Eşit devletler arasında yapılan anlaşmalarda egemenlik haklarına saygı gösterilir ve eğer bu haklar kısıtlanacaksa, «mütekabiliyet» esasına uyulur. Oysa, örneğin «kuvvetler statüsüne ve personeline» dair ikili anlaşmada bu duruma rastlanmamaktadır. Burada, bir «gönderen devlet» bir de «kabul eden devlet» vardır. Birinciye çeşitli haklar ve ayrıcalıklar tanınmıştır. NATO, Sovyet blokuna yöneltilmiş olduğundan, Avrupa devletlerinin ve Türkiye'nin Amerika'da üs kurması söz konusu değildir. Mütekabiliyet esası kâğıt üzerinde kalmış, uygulamaya inmemiştir.

B) Askerî alanda, bağımsızlığımız ve egemenlik haklarımızla bağdaşmayan durumlar meydana gelmiştir.

Yargı, gümrük ve radyo konularında da A.B.D.'ye, kapitülâsyonları hatırlatan hak ve ayrıcalıklar tanınmıştır.

a) **Yargı :** Çağlayangil, yargı konusunda yaptığı açıklamada, Türkiye'de de diğer NATO ülkelerindekine benzer bir uygulama olduğunu belirtmiş, suç işleyen bir Amerikalı hakkında A.B.D. makamlarının vereceği «görevlilik» kararına Türk yargı organlarının itiraz edebileceğini ve hattâ suçlu Amerikalıyı Türk mahkemelerinde yargılayabilme yetkisi olduğunu ileri sürmüştür. Ancak, uygulamada şimdiye kadar bu durumun tek bir örneği bile görülmemiştir.

b) **Gümrük :** A.B.D. personeline ait mallardan gümrük resmi alınmamaktadır. Amerikan Posta Örgütü, serbest ithalât ve ihracata —dolayısıyla kaçakçılığa— olanak vermektedir. Büyük değerde tarihî eser bu yoldan yurt dışına kaçırılmıştır.

c) **Radyo :** Türkiye'deki Amerikan görevlilerine, T.R.T. Kanununa aykırı olarak radyo ve televizyon yayını yapılması izni verilmiştir.

1945 - 1965 yılları arasında yapılan bu anlaşmaların yetkili organlarca imzalanmış olması bunların hukuken geçerli olduğunu göstermez. 1945 anlaşmasına, «Türkiye'nin kendisine yapılan yardımı A.B.D.'nin izni olmadan kullanamayacağı» hükmü konmuş, A.B.D. de buna dayanarak 1965 yılında Türkiye'nin Kıbrıs'a müdahalesini engellemiş ise, bu durum bağımsızlığımızla taban tabana zıt düşer. Türkiye'de hiçbir organın egemenlik ve bağımsızlığımızdan tâvizler vermeye hakkı ve yetkisi yoktur. İkili anlaşmalar, uygulama anlaşmaları niteliğini çok aşan muhtevadadırlar. Kaldı ki, NATO anlaşmasının 3. maddesine dayandırıldığı iddia edilen bu anlaşmaların 5 tanesi, NATO örgütü kurulmadan önceki tarihlerde imzalanmıştır.

Amerikan üsleri :

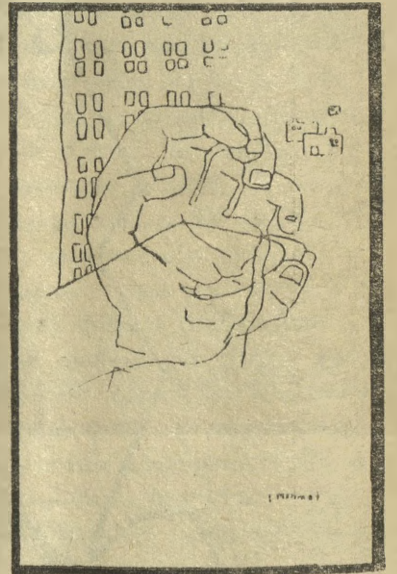
T.İ.P.'nin ikili anlaşmalar ve üsler konusunda vermiş olduğu 21 maddelik sözlü soruyu hükûmet cevapsız bırakmıştır.

Çağlayangil, yukarıda sözü edilen demecinde, «müşterek savunma tesisleri» nin sırf Amerika'ya hizmet ettiği, hiçbir kademeye Türk yetkililerinin giremediği iddiasını yalanlamış ve bu hususun yetkililer tarafından gidilerek «mahallinde tesbit olunduğunu» belirtmiştir. Bu sözlerden şu sonuç çıkmaktadır : Hükûmetin durumdan bugüne kadar haberi olmamıştır ve mesele daha yeni tesbit olunmaktadır. Kaldı ki, sorulan sorularda bu durum aşırı bir örnek olarak ortaya konmuştu. Meselenin bundan ibaret olmadığı açıktır. Üsler kimin denetiminde, kimin komutasındadır? Bu denetim ve komuta ortak mıdır? Karar hakkı kimdedir? T.İ.P. sözlü sorusunda sorulanlar, bugün de sorulması gereken ve karşılıksız kalan sorulardır :

SORULAR

1 — A.B.D. ile imzalanmış 12 Temmuz 1947 tarihli yardım anlaşmasından bu yana, Türkiye ile adı geçen devlet arasında kaç tane ikili antlaşma, anlaşma, sözleşme veya karşılıklı mektup gibi tarafları bağlayıcı nitelikte Devletler Hukuku belgesi imzalanmıştır? Bunlar hangi tarihlerde imzalanmıştır? Hepsi yürürlükte midir? Değilse hangileri yürürlüktedir?

2 — Bu ikili anlaşmaların —anlaşma terimini Devletler Hukukunda tarafları bağlayıcı nitelikte her türlü belge karşısında kullanıyoruz— hepsi T. B. M. M. nin onayından geçmiş midir. T. B. M. M. nin onayından geçmemiş olanlar varsa, bunlar hangileridir? Hepsi yürürlükte midir? Değilse, hangileri yürürlüktedir?

3 — T. B. M. M. nin onayından geçmemiş ikili anlaşmalar varsa, bunlar arasında Bakanlıklarca imzalanmış, örneğin Millî Savunma Bakanlığımız, Maliye Bakanlığımız, Dışişleri Bakanlığımız tarafından imzalanmış olanlar var mıdır? Varsa bunlar hangileridir? Hangi Bakanlıkça, hangi tarihte imzalanmıştır? Süreleri nedir? Bunlar hangi kanunun verdiği yetkiye dayanılarak imzalanmıştır?

4 — Amerika Birleşik Devletlerine ikili anlaşmalardan herhangi birinin hükümlerini genişleten veya yeni imkânlar sağlayan şifahî müsaadeler tanınmış mıdır? Tanınmış ise bunlar nelerdir? Hangi tarihlerde ve kimler tarafından tanınmıştır? Bu fiilî durumlardan hangileri devam etmektedir?

Dördüncü ve beşinci sayfalar baskıdaki bir hata yüzünden yer değiştirmiştir, Okuyucularımızın dikkatini çeker, özür dileriz.

DUVARLAR ARASINDA BURJUVA DEMOKRASİSİ

DÖNÜŞÜM

Kurultaydan sonra iyice su yüzüne çıkan C.H.P. içindeki çekişme geçen hafta sekizlerin yayınladığı bildiri ile çok gergin bir döneme girmiştir. Ecevit'in çevresinde toplanan ve ortanın solu hareketini yürüten grup, gerçekleştirmek istediği programla C.H.P.'deki eşraf - ağa ikilisini karşısına almıştır. Parti önderliğini Ecevit grubuna kaptırmak istemeyen Feyzioğlu ekibi ise kendisini bu eşraf-ağa ikilisinin parlâmentodaki temsilcilerinin başında bulmuştur. Bu suretle aslında bir parti yönetimini ele geçirme çekişmesi olan mücadele C.H.P. anatomisindeki temeline oturmuştur.

«Ortanın solu» sloganının, 1950 yılından bu yana tutunamıyanların drammı oynayan C.H.P. ye hayat aşılıyacağına inanan Ecevit ve arkadaşları, şef İnönü'nün kanatları altında partiye kesin olarak egemen olma yolunda gözükmektedirler. Bu gelişme bazı çevrelerde bir sola açılma olarak yorumlanmakta, hattâ kimi sosyalistlere (!) C.H.P. önderliğinde bir sol cepheyi dahi hayal ettirmektedir. Oysa C.H.P.'yi değişmeğe zorluyan ihtiyacın tahlili, bu değişmenin ne derece yüzeyde kaldığını ortaya koymaktadır.

A.P.'nin son kurultayında C.H.P.'nin anladığı anlamda «devrimci» ve «lâik» bir parti olduğunu ispatlaması üzerine, C.H.P. ikinci büyük burjuva partisi olarak Türk siyasal hayatındaki yer ve anlamını kaybetmek endişesini bir kere daha duymuştur. Türkiye'de emekçi sınıfın yararını savunan ve emekçilerin demokratik yolla iktidara geçmesi amacını güden bir partinin, Türkiye İşçi Partisi'nin kurulmasıyla, siyasal mücadelenin sınıfsal niteliği her geçen gün koyulaşmaktadır. Artık Türkiye'de emekci sınıfın da bir partisi vardır ve siyasal mücadele burjuva partileri arasındaki mücadele olmaktan çıkmakta, gün geçtikçe daha belirgin bir şekilde sınıfsal bir nitelik kazanmaktadır. Türk siyasal hayatındaki bu önemli ve sıhhatli gelişme, C.H.P.'yi bir silinme sürecine girme tehlikesiyle karşı karşıya bırakmış ve bu tehdit C.H.P.'de bir yeni yol, daha doğru bir ifadeyle yeni bayrak arama ihtiyacını doğurmuştur. Bu ihtiyaç büyük burjuvaziyle, gelişmekte olan emekçi sınıflar arasında sıkışmış ve günden güne iktidar kaybına uğrayan bürokratik ve aydın burjuvazinin ihtiyacıdır. Burjuva sınıfının tümünün yararı da sözde bir sol partinin kurulması yoluyla emekçi sınıfların aldatılmasına ve mevcut üretim ilişkilerinin korunmasına uygundur.

Emekçi sınıf bir oyuna getirilmek, bir burjuva partisinin oy kaynağı olarak kullanılmak istenmektedir. Ecevit'in iki duvar arasındaki demokrasi görüşünün burjuva ittifakını sağlamlaştırmaktan başka bir anlamı olmasa gerektir. Değişme ve sola açılmanın düzmeceliği böylece bizzat önderi tarafından açıkça ilân edilmiştir. «Ortanın solu», ne biçim soldur ki, sola duvar çekmekte sağa açık bir parti olarak kalmaktadır.

C. H. P.'deki bu sözde yenileşme, bir kısım Türk aydınının psikolojik bir özelliğine dayanmakta, bir kısım aydın kadroların tarihî bir ödevi (!) yerine getirmekte duydukları üstünlüğe ve heyecana hitap etmektedir. Sözünü ettiğimiz tarihî ödev, meşrutiyetlerde «hürriyet», cumhuriyet devrinde «devrimcilik», şimdi de «halk» adına yerine getirilmektedir. Ama ne meşrutiyetlerde hürriyet gerçekleşmiştir. Ne de cumhuriyet, Türk toplumunun ekonomik ve sosyal yapısına devrimci değişmeler getirmiştir. Önderliğini burjuvazinin yaptığı bütün hareketler, emekçi halkın dışında burjuva sınıfının yaşayış ve tüketiminde bazı değişiklikler getirmekten öteye gidememiştir.

C.H.P., bir kısım aydınların yukarda sözünü ettiğimiz özelliğine hitap eden bir «hayır derneği» görünüşüne bürünmektedir. Halkın yararını düşünen, fedakâr, azimli, idealist ve kendini yüksek değerler için mücadeleye adamış bir kısım aydınların partisidir o! Şimdi yapılacak tek iş, halka inerek tarihî ödevi (!) yerine getirmektir. «Halka İNMEK» deyimi hareketin tepeden inmeciliğini çok güzel belirtmektedir.

Bir hareketi halkçı, devrimci veya solcu yapan o hareketin önderlerinin sözleri değil, o hareketin sınıfsal temelidir. Oysa C.H.P. İnönü'nün kararıyla, Hz. Musa'nın asası değmiş gibi birden ortanın solunda oluvermiştir. Bu insanlığın yaratılış efsanesi gibi bir şeydir. İnönü, «ol!» demiş, C.H.P. solda olmuştur. C.H.P., iktidarda iken sağda, muhalefetteyken solda olan ilginç bir partidir. Bugün sağcılıkla suçlanan sekizlerin üçü, iki sene önceki İnönü hükûmetinin Maliye, İçişleri ve Tarım Bakanı ve diğerleri de C.H.P.'nin kilit mevkilerinde değiller miydi? Ve bugün C.H.P.'nin Meclis ve Senato gruplarını yöneten zevat bu kişiler değil midir? Dört seneye yakın iktidar devrinde hiçbir reform kanunu çıkarmayan, yabancı üsler konusunda, madenler konusunda hiçbir olumlu uygulamada bulunmayan C.H.P., bugünkü C.H.P. değil midir? Daha birkaç gün önce T.B.M.M.'nde Türkiye'deki Amerikan üsleri konusu görüşülürken C.H.P. sözcüsü asla bu üslere karşı tavır almamış, beş tanesi kendi iktidarları zamanında, yirmi tanesi de C.H.P. koalisyonu zamanında yapılan ikili anlaşmaların neleri ihtiva ettiğini ve bunların Devletler Hukukuna aykırı olup olmadığını söyleyemiyeceklerini belirtmiştir.

C.H.P., Ecevit grubunun getirdiği hüviyetle düzenden yana bir parti olma niteliğini değiştirmemiştir. Bir kere emekçi sınıfı siyasal bir güç haline getirmeyi ve memleketin yönetimine onun örgütlü ağırlığını koymayı düşünmemekte, sadece onların oylarını kazanmak istemektedir. Ayrıca birleştiricilik ve kaynaştırıcılık sloganlarıyla sınıf mücadelesi gerçeğini reddetmekte ve mevcut sömürme-sömürülme ilişkisine dokunmıyacağını belli etmektedir. Bir hafta önce Ecevit'in, C.H.P. grubundaki tartışmalar sırasında «ortanın solu» konusunu İstanbul'da iş adamlarına ve Amerikan Konsolosuna anlattığını ve onların onayını aldığını kendisini savunma babında belirtmesi dikkat çekicidir.

C.H.P., Türkiye tarihinde Tanzimatla başlayan burjuva gelişiminin bir halkasıdır. Bugün yabancı sermaye ile işbirliği yapan yerli kapitalist 1950 yılında gökden zembille inmemiştir. Cılız Türk kapitalisti C.H.P. devrinde kanlanmıştır. C.H.P., «her mahallede bir milyoner» e karşıdır, ama onu yaratan devlet kapitalizmine taraftardır. D.P. devrindeki muhalefet yıllarında orta sınıfın korunması ve geliştirilmesini mevcut düzenin sürdürülmesinin en sağlam güvencesi olarak iktidara salık veren C.H.P. ve onun Genel Başkanı olmuştur. Bu görüş, mevcut sınıf ilişkilerinin korunması amacıyla bugün «akıllı» sermayedarlarca da savunulmaktadır.

C.H.P.'nin geleceğini açıklamak bakımından çok önemli olan diğer bir nokta da Türkiye'de siyasal mücadele sınıfsal bir nitelik kazandıkça sınıf içi bağların ve dayanışmanın güç kazanacağıdır. Bu sosyal bir kanundur. Burjuva sınıfının bir bölümü olan C.H.P.'nin dayandığı tabakalar, emekçi sınıf bilinçlendikçe ve güçlendikçe büyük burjuvazi ile dayanışmasını sağlamlaştıracaktır. Duvarlar arasındaki demokrasi bu dayanışmanın bugünkü adıdır ve isim babası da Bülent Ecevit'tir. A.P. de aynı şekilde sola karşı ittifak konusunda elverişli davranmaktadır, «zinde kuvvetler» e şirin görünme politikası ve son A.P. Kurultayındaki gelişmeler bunun açık delilidir. A.P.'ye karşı olan allerji bugün kırılmıştır ve iki parti arasındaki bahar havası gözden kaçmamaktadır. Burjuva dayanışması ve ittifakının sağlamlaşması süreci, emekçi sınıfların partisi güçlendikçe hızlanacaktır.

Bütün bu gerçekler karşısında C.H.P.'deki sola açılma daha piyasaya sürülmeden kalp olduğu anlaşılan bir paraya benzemektedir.

devletlerle iyi ilişkiler geliştirilmesine engel olarak ortaya çıkmalarıdır.

Yukarıda sözünü ettiğimiz A.B.D. stratejisi dolayısıyle, kendisini ilgilendirmeyen bir A.B.D. - S.S.C.B. çatışması sonunda Türkiye, arzusu dışında bir nükleer savaşa sürüklenebilir. Çünkü, böyle bir çatışmada, A.B.D. Türkiye'deki üsleri üzerinden S.S.C.B.'ne saldırabilecek, ya da, böyle bir saldırı olabilirliğini gözönüne alabilecek olan S.S.C.B. daha önce davranıp üsleri tahrip etmek için Türkiye'ye füzeler atabilecektir. NATO'nun Amerikan ve İngiliz yetkilileri bir nükleer savaşta Türkiye'nin belli başlı şehirlerinin ilk hedef teşkil edeceğini, Türkiye'nin radyoaktif bir bölge haline geleceğini açıkça belirtmişlerdir. Böyle bir durumda Amerika'nın sonradan denizden çıkarma ve havadan indirmelerle Türkiye'yi «kurtarmaya» çalışması elbette Türkiye açısından bir «kurtuluş» olmayacaktır.

Artık dünyada askerî bloklar dönemi geçmiştir. Amerika çevrelerinde dahi bu görüşü belirtenler vardır. Son toplantı döneminin bitiminde ortaya konan NATO tebliği bile NATO'nun Doğu ile Batı'yı birleştirme hedefine yöneldiğini belirtmiştir. 1969'da NATO antlaşması sona erecektir. Antlaşmanın değiştirileceği söylenmektedir. Varşova Paktı devletlerinden de askerî paktların karşılıklı tasfiyesi önerileri gelmektedir.

S.S.C.B. Vietnam'da bile, Amerika'nın müdahalesini şiddetle tenkit etmek ve Hanoi'ye artan yardımlarda bulunmakla birlikte, doğrudan doğruya müdahaleden kaçınmakta ve Amerika ile bu konuda olan anlaşmazlığın diğer alanlardaki ilişkilere etkide bulunmamasına, birarada barış içinde yaşama ilkesinin sürdürülmesine özen göstermektedir. Böyle bir ortamda, S.S.C.B.'nin Türkiye'ye saldırıp, başına belâ edinmesinin mümkün olmadığı apaçık bir gerçektir.

Kaldı ki, böyle bir saldırı olsa bile, Türkiye'nin bir kurtuluş savaşı verebilmesi için, şimdikinden çok başka, ulusal nitelikte bir stratejiye ve yeni taktiklere sahip olması gerekir.

Türkiye, her nereden gelirse gelsin her saldırıya karşı yurt topraklarını ilk andan itibaren karış karış savunacak bir ana vatan savunması, bir millî bağımsızlık savaşı vermek durumundadır. Bu millî bir stratejiyi ve buna göre örgütlenmiş, eğitilmiş, halkla birlikte omuz omuza savaşacak bir millî ordunun meydana getirilmesini gerektirir.

Bu politikayı sürdürmekte ısrar edilirse, hükûmetin sorumluluğu bir hatâ sorumluluğu olmaktan çıkıp, bir ihanet sorumluluğu olacaktır. Çünkü, artık herşey söylenmiş, gerekli uyarmalar yapılmıştır...

olaylara bakış

Amerikanın sesi TRT

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu; sorumsuz, dengesiz ve utanç verici tutumunu günden güne geliştirmektedir. Bu çarpık tutumun, birtakım etkiler sonucunda bocalamaktan ötürü ortaya çıktığını kabul etmek anlamsız bir iyiniyet gösterici olur. TRT yöneticileri Türkiye radyolarını emperyalizmin sesi yapmak yolunda bilinçli olarak çalışmaktadırlar.

Geri bırakılmış ülkelerde halktan yana olmayan iktidarların halkı yanıltmak ve uyutmak için kullandıkları en önemli araçlardan birisi de radyodur. Kapitalistlerin tezgâhtarları olan aracılar yani kompradorlar, halkı asıl sorunlarından, asıl dertlerinden ve bunlara köklü çözüm yolu aramaktan uzak tutmak isterler. Bunu da üç yoldan yürütmeye çalışırlar : Halkın dikkatini gündelik başıbozuk konulara çekerek; yurt içinde ve dışında olanları çarpıtıp halka yalan söyleyerek; ve halkın burjuva yalan dolanlarıyla insanca yaşama düzeyine ulaşabileceğini ileri sürerek...

TRT Anayasamıza göre özerk bir kuruluştur. Bu muhtariyet, halktan yana olmayan fikirler diktatörlüğünü önlemek içindir. Bugün iktidar, halkı kendi sorunlarından uzak tutmak için elinden geldiğince çabalamakta ve bu arada da radyoya el atmış bulunmaktadır. Emperyalist Amerikalılar yurdumuzda üs sahibidirler, emperyalist Amerikalılar «görev» başında olunca istedikleri kadar Türk'ü öldürüp Türkiye

mahkemelerince yargılanmamak hakkına sahiptirler, emperyalist Amerikalılar Türkiye halkının namusuna dil ve el uzatıp bunu inkâr etmek serbestliğine sahiptirler ve şimdi de radyolarımızda bu Amerikalıların kitle halinde işledikleri cinayetleri özgürlük adına yaptıkları bangır bangır bağırılmaktadır.

Yine TRT kodamanları 30 milyonluk halkımıza saçma sapan Amerikan müziklerini sabah akşam dinletmeğe çalıştıktan sonra, halk için uğraşan sesleri de akılları sıra susturmağa çabalamaktadırlar.

«Amerikan üslerinden, askerlerinden, Amerikalı uzmanlardan, barış gönüllülerinden temizlenmiş, tam bağımsız bir Türkiye» **istememektedir TRT'nin kodamanları. Türkiye İşçi Partisi Lideri Mehmet Ali Aybar'ın yılbaşı mesajında yer alan, Türkiye'nin tam bağımsızlığı dileğini yersiz görmüşlerdir. Çünkü bağımsız Türkiye'de kendilerine yer olmayacağının korkusu içindedirler.**

«Emperyalizmin zulmü altında inleyen bütün mazlum milletlerin zalimlerin pençesinden kurtulmaları» **ise gocundurmaktadır TRT'nin sorumsuzlarını. Ve bu işkillenmenin sancısıyla hem kendilerini ve hem de güllabicilik etmekte bulundukları ağababalarını biraz daha balçığa bulamakta, bir suçluluk aceleciliğiyle TRT Kanununda köşe kapmacılık oynayıp, bu arada Anayasayı kesin ve ağır bir biçimde çiğnemektedirler. Bir demecin uzunluğunu tâyin etmekten başka yetkisi olmayan TRT yöneticileri, tâyin edilmiş bulunan uzunluktaki demecin kelimesine dokunamazlar.**

Emperyalizmin zulmü altında inleyen mazlum milletlere kurtuluş savaşlarında başarı dileyen Türkiye İşçi Partisi'nin sözleri bir ihanet sarhoşluğuyla sansür edilmeye kalkışılmıştır. Siyasî partileri ister iktidarda, ister muhalefette olsunlar, demokratik siyasî hayatın vazgeçilmez unsurları olduklarını belirleyen Anayasaya, TRT ihanet etmiştir. İnsan hak ve hürriyetlerine, sosyal adalet ilkelerine karşı çıkanlar hıyanet içindedirler. Oynanan oyunları ve oyuncularını teker teker bütün belgeleriyle açıklıyabiliriz. İşçi düşmanlarının, toprak ağalarının, sahtekâr profesörlerin ve çığırtkan sözde devrimcilerin T.R.T.'ye uzanan ellerini suçüstü yakalıyabiliriz.

«Mazlum ve kahraman Vietnam halkına Amerika emperyalizmine karşı kutsal savaşında zafer dilerim» **diyen Aybar'ın bu sözleri de Türkiye halkına duyurulmamıştır.**

Emperyalizme karşı kurtuluş savaşında binlerce şehit veren Türkiye halkının radyosu, bugün emperyalizme karşı olmak şöyle dursun, Amerikan şakşakçılığı yapmaktadır. TRT'de çalışan yurtseverlerin seslerinin çıkmaması için bütün tedbirler alınmış olup tezgâhtarların plânı uygulama alanına tam anlamıyla koyulmuştur. Türkiye İkinci Bağımsızlık Savaşında emekçi halkın tek siyasî örgütü olan Türkiye İşçi Partisi'nin İkinci Büyük Kongresinden, bir haber bülteninde önemsiz iki haberden sonra ve tam dört saniye söz edilmesini uygun gören TRT yöneticilerinin ve onları yönetenlerin sesi de, sanmayız ki, tezgâhtarlıkları sona erdiği vakit dört saniyeden fazla sürsün.

Hukuk Fakültesi Seçimlerinin içyüzü

Sosyalist stratejinin hararetli tartışma konusu olduğu bu günlerde toplumun her kesiminde sosyalistlerin karşısına çıkan toplumcu geçinen birtakım kişiler Ankara Hukuk Fakültesinde yapılan Öğrenci Derneği Seçimlerinde de boy göstermişlerdir.

Olay şudur : Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği seçimlerine başlıca üç grup katılmıştır. Mukaddesatçıların meydana getirdiği Başak grubu, C.H.P. merkezinden yönetilen, yedi grubu içine alan ve kısmen A.P. lilerin de desteğini kazanan Kemalist Cephe ve bir de Sosyalist grup. Seçimlerin en ilgi çekici yanı sosyalist gençlerin Atatürk'ün adını kullanmak isteyen Kemalist Cephenin eşit olmayan şartlardaki birleşme tekliflerini reddederek bir ortanın solu oyununa düşmemek konusunda gösterdikleri uyanık tutumlarıdır. Bu tutumun doğruluğunu, C.H.P. Genel Merkezinin yönettiği Kemalist Cephenin seçimlerin son gününde çıkardıkları gazetede sosyalistleri T. C. K. nun 141 - 142. maddelerini ihlâlle ve aşırı solculukla suçlayan yazı ve karikatürlerin yer alışı kanıtlamıştır.

Sosyalistlerin C.H.P.'nin siyasî çıkarına âlet olmamaları C.H.P.'lilerde bir tepki uyandırmış, bu arada son zamanlarda açıkça Ecevit paraleline giren bir dergi olayları tahrif ederek sosyalistleri milliyetçi - mukaddesatçılarla birleşmekle suçlamıştır. Oysa sosyalistlerin tam yetki verdikleri eski öğrenci derneği başkanı Cevdet Yücel Fenercioğlu, ipleri burjuva partilerinin ellerinde olan diğer gruplara, sosyalistlerin hiç bir grupla birleşmeyeceklerini kesinlikle bildirmiştir. Sosyalist grup böylece seçimlere hiç bir grupla birleşmeksizin girmiş ve 200'ü aşkın oy kazanarak önemli bir başarı sağlamıştır. Bu başarının diğer grupların geniş maddî destek gördükleri ve Sol grubuna karşı bir iftira kampanyası açtıkları bir ortamda kazanılması değerini daha da arttırmaktadır.

olaylara bakış

Amerikan üsleri ve ikili anlaşmalar

5 — Türkiye'de Amerika Birleşik Devletlerine radyo yayını yapmak izni verilmiş midir? Verilmişse bu izin hangi anlaşma ile, hangi tarihte, hangi makam tarafından verilmiştir? Verilmemişse Amerikalılar tarafından fiilen radyo yayını yapılmakta mıdır?

6 — İkili anlaşmalarla Amerika Birleşik Devletlerine Türkiye topraklarında askerî üsler ve tesisler kurmak ve kullanmak hakkı tanınmış mıdır? Tanınmış ise, bu hakkın mahiyet ve şümulü nedir?

7 — Amerika'ya, Türkiye'de askerî üsler ve tesisler kurma ve kullanma hakkı veren ikili anlaşmalar hangi tarihlerde imzalanmıştır? Bunlar kaç tanedir? Süreleri ne kadardır? T. B. M. M. nin onayından geçmiş midir?

Bu üslerdeki Amerikan Kumandanlığı PENTAGON'a mı, yani Amerikan Genel Kurmayına mı, bizim Genel Kurmay Başkanlığımıza mı bağlıdır?

9 — Bu üsler Türkiye ile Amerika tarafından ortaklaşa kullanılıyorsa, bu ortak kumandanlığın adı nedir? Teşkilâtı hangi kanunla kurulmuştur? Türk ve Amerikan Kumandanları arasında yetkiler nasıl bölüşülmüştür? Son kararı verme yetkisi, Türk Kumandanlığına mı, Amerikan Kumandanlığına mı aittir?

10 — Bu üslerin dış emniyetini sağlamakla ödevli olanlardan başka, üslerin içinde Türk Komutan, subay, astsubay ve erleri var mıdır? Varsa, üslerdeki istisnasız bütün silâhların, tesis ve araçların muhafazasında, bakımında, eğitim, haber alma veya savaş amacı ile kullanılmasında, Türk Komutan, subay, astsubay ve erleri, Amerikalılarla fiilen eşit durumda mıdırlar? Üslerdeki istisnasız bütün silâh, araç ve tesisleri, Türkler de fiilen kullanmak yetki ve imkânına sahip midirler?

11 — Bu yetki ve imkânlardan yoksun bulunuyorsak, Türk hükûmeti bu üsleri denetleme ve bu üslerde cereyan eden olayları devamlı şekilde ve doğru olarak öğrenip bilgi alma imkânlarına hukuken ve fiilen malik midir? Özellikle bu üslerdeki silâh, araç ve tesislerin, bilgimiz ve onayımız dışında Amerikalılarca kullanılmasından doğabilecek vahim neticeleri, hele bir savaş sebebi (casus belli) teşkil edecek fiil ve hareketleri, önceden öğrenmek ve önlemek imkânları, hükûmetimiz için mevcut mudur? Mevcutsa bunlar nelerdir? Bu imkânlar ne gibi hukukî ve fiilî teminata bağlanmıştır?

12 — Amerikan Savunma Bakanlığı yetkililerinden biri tarafından açıklandığı gibi, Türkiye'de Atom başlıklı füze ve bombalar var mıdır? Bunların Amerikalıların muhafazası altında bulunduğu ve ancak Amerika Cumhurbaşkanlığı emri ile kullanılabileceği doğru mudur?

13 — İkili anlaşmalarla kurulmuş askerî tesis ve üslerin toplam olarak yüz ölçümü ne kadardır? İşgal ettikleri topraklar için A.B.D. Türkiye'ye kira veya tazminat şeklinde bir meblâğ ödemekte midir? Ödemekte ise, bunun yıllık tutarı nedir?

14 — Türkiye'de bulunan Amerikan görevlilerinin, aile ve yakınlarının ihtiyaçları için, yurdumuza ithal edilen mallara tanınan gümrük bağışıklığı (muafiyeti), 1947 yılından bu yana hazineye yaklaşık olarak ne kadar vergi kaybına sebep olmuştur?

15 — 1947'den bu yana yurdumuzda suç işlemiş, fakat Türk mahkemelerince yargılanamamış olan Amerikalıların sayısı nedir? Amerikan mahkemeleri, bunlardan kaçını cezalandırmıştır ve ne gibi cezalar verilmiştir? Bu suçların Türk kanunlarına göre cezaları nelerdir?

16 — Suçtan zarar görmüş olan vatandaşlarımıza veya ailelerine Amerikan makamlarınca herhangi bir tazminat ödenmiş midir? Ödenmiş ise, tazminat bedelleri, benzer hallerde Amerikalılara ödenen tazminat bedellerine muadil midir?

17 — TUSLOG'un yetki ve görevleri nelerdir? TUSLOG hangi Genel Kurmay Başkanlığının emrindedir? Başında bulunan kumandan Amerikalı mıdır? Türk müdür? Hangi tarihde kurulmuştur?

18 — TUSLOG iş veren sıfatı ile Türk işçisi çalıştırmış mıdır? Çalıştırmışsa, Türk işçilerinin kanunî haklarına saygı göstermiş midir? Yetkili sendikalarla toplu sözleşmeler imzalamış mıdır? İmzalamış ise, toplu sözleşme hükümlerine uymuş mudur?

19 — Türk işçileri veya sendikaları tarafından TUSLOG aleyhine dâva açılmış mıdır? Açılmış ise, TUSLOG, Türk mahkemesinin yargı hakkını kabul etmiş midir? Yoksa, Türk mahkemelerince verilmiş ilâmların icrasına karşı koymuş mudur?

20 — TUNPANE ne maksatla kurulmuştur? Hakiki hüviyeti nedir? Bu kuruluşun kanunlarımız karşısında durumu nedir?

21 — Hükûmet, Amerika Birleşik Devletleri ile imzalanmış bütün ikili anlaşmaların millî bağımsızlığımız ve egemenlik haklarımızla tamamen bağdaştığı inancında mıdır? Değilse, bunlar arasında millî bağımsızlığımız ve egemenlik haklarımızla bağdaşmayanlar hakkında ne düşünülmektedir? Bu gibi anlaşmaların yürürlükten kaldırılması için hükûmet ne gibi teşebbüslere girişmiştir?

Görüldüğü gibi, soru, üslere girip girmeme ya da ikili anlaşmaların bazı hükümlerini ıslâh ve boşlukları doldurma konusunu çoktan aşmıştır.

— Üsler ortak komuta ve Türkiye hükûmetinin devamlı denetimi altında bulunmadıkça,

— Üslerin personeli ve kullanılışı ortak olmadıkça,

— ve hele son söz hakkı Türkiye'de bulunmadıkça,

Bunların ulusal çıkarlara hizmet ettikleri söylenemez. Bu koşullar gerçekleşmediği sürece üsler yalnızca Amerika'nın hizmetindedir. demektir. A.B.D.'nin ise bu konuda herhangi bir değişikliğe razı olmayacağı açıktır. Fransa bu nedenle NATO'dan çekilmiştir. NATO'da sözü edilen «entegre —ortaklaşa— komutanlık» gerçekte entegre olmayıp Amerikan egemenliği altındadır. Nükleer silâhların tetiğinde Amerikan parmağı vardır ve son karar da A.B.D.'ne aittir. Bu durum, Türk silâhlı kuvvetlerinin komutasını Genelkurmay Başkanına veren Anayasanın 110. maddesine de aykırıdır.

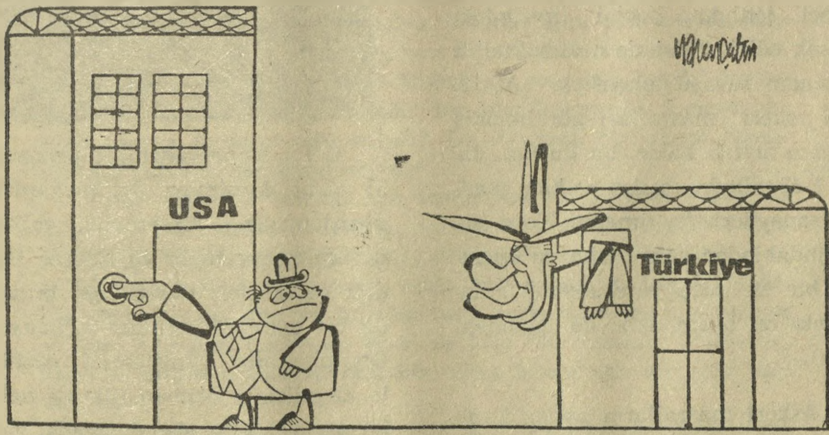
NATO ve üsler, 3. Dünya Savaşını gözönünde tutan A.B.D.'nin dünya stratejisinin bir parçası durumundadırlar. Amerika'nın bunları kullanması, Türkiye'yi savunmayı gerekli görüp görmemesine bağlıdır. Nitekim, 1964 yılında Johnson'un o zamanki Başbakan İnönü'ye gönderdiği mektup bu gerçeği açıkça ortaya koymuştur. Johnson o mektubunda, Türkiye Kıbrıs'a silâhlı müdahalede bulunursa ve bundan dolayı da Sovyetler Türkiye'ye karşı harekete geçerse, NATO üyesi devletlerin —yani Amerika'nın— Türkiye'ye yardım edip etmemeyi düşüneceklerini yazmıştı.

NATO ve dış politika :

NATO'nun Türkiye'yi muhtemel bir Rus tecavüzüne karşı koruduğu ve «çeşitli fedakârlıklara» bu yüzden katlanıldığı ileri sürülmektedir. Ancak, unutulan önemli bir nokta vardır : Bağımsızlık her devlete karşı korunmalıdır. Oysa, Amerika'nın bu denli içimize girişi tehlikeleri artırmaktadır. İncirlik üssümüzden (!) kalkan U-2 uçağı, ya da Samsun'a düşen uçak bu tehlikenin belirgin örnekleridir. En azından, İspanya'da görüldüğü gibi bir bölgenin radyoaktivite'ye maruz kalması sözkonusudur.

Jeopolitik durumumuz, SSCB ile ilişkiler kurmamızı zorunlu kılmaktadır. Yurdumuzdaki Amerikan üsleri ve girişilen istihbarat faaliyetleri ise tersine Sovyetler Birliği'ni tahrik edici niteliktedir.

Üslerin bir diğer sakıncası da, Orta Doğu'nun milliyetçi genç devletlerine yönelen bir tehlike durumunda olmaları ve dolayısiyle bu

Johnson — Beni mi aradın?...

can yücel

ÖZELEŞTİRİ

Üyesi olmağı, bir yurtdaşlık, bir insanlık gereği saydığım Türkiye İşçi Partisinin İkinci Büyük Kongresinden sonraki dönemde, henüz sağlam bir düşün temeline oturmamış ve partice henüz bir karara bağlanmamış bazı strateji sorunları üzerinde yazdığım yazılar ve söylediğim sözlerin herşeyden önce gözönünde tutmam gereken parti disiplini ve düzenbağının sınırları içinde sayılamıyacak nitelikte olduğu kanısına vardım. Her hareketinin parti-içi bağdaşıklığa ve dayanışmaya hizmet etmesi zorunluğunu unutmaması ve parti-içi ahengin örgütümüzde sağlam bir düşün ve eylem ortamı yaratılmasındaki ölüm-kalım önemini boşlamaması gereken benim gibi bir üyenin işlediği bu yanılgının temeli, kişiliğindeki bireycilik tortularını temizlememiş olmasında aranmalıdır. Bu torluların böyle zaman zaman yüze vurmasında içki alışkanlığımın yol açtığı aşırı-duyarlığın da payı vardır. Üye kardeşlerimin bu açık mektubumu bu kusurlarımı hızla gidermeğe çalışacağıma değin bir namus-sözü saymalarını diler ve Türkiye İşçi Partisi içinde kalıp Türkiye'nin kurtuluşu için çalışmağı en büyük mutluluk bellediğimi belirtirim.

Vietnam Kurtuluş Savaşı Amerikan Ekonomisindeki Çelişmeleri Keskinleştirmeğe Başladı

kenan somer

Daha yakın günlere kadar, Vietnam savaşının Amerikan ekonomisi üzerinde «olumlu» etkilerini gazetelerde, dergilerde okuyorduk. Amerikan şirketleri büyük kârlar vuruyorlardı. Bunun yanısıra, hem çalışanların sayısı artıyor, hem de ücretler yükseliyordu. Durumdan kapitalistler memnundu ya, onlar kadar, kapitalist düzeni «sendika özgürlüğü» nün baş şartı bilen Amerikan işçi sendikaları yöneticileri de memnun görünüyorlardı. Başkan Johnson, Vietnam savaşının finansmanı için Kongreden tahsisat üstüne tahsisat istiyordu. Pentagon bütçesi durmadan şişiyor, bunun sonucu Amerikan ekonomisi durmadan «askerileştiriliyordu». Savaş sanayiindeki üretim artışı, öbür faaliyet kollarında da etkisini gösteriyordu. Böylece, gelişme hızının yavaşlaması şeklinde kendini gösteren temel çelişmeye bir çözüm şekli bulunmuş oluyordu. Bilindiği gibi, kapitalist üretim biçiminin temel çelişmesi, üretim güçlerinin gelişme düzeyiyle, üretim ilişkilerinin karakteri arasındaki çelişmedir. Belirli bir gelişme aşamasından sonra, üretim ilişkileri, üretim güçlerinin daha da gelişmesini yavaşlatıcı, hattâ önleyici bir etki yapmağa başlar. Kapitalist ekonomi geliştikçe, bu çelişmenin keskinliği de artar, etkisi güçlenir. Kapitalist sistemin devamı için, artık bu çelişmeye mutlaka bir çözüm şekli bulunması gerekir. Üstelik sosyalist sistemle birarada yaşama durumu, kapitalist sistem için gelişme ritminin hızlandırılması sorununa ayrı bir önem kazandırmaktadır. Ekonominin askerileştirilmesi politikası, bugün tekelci devlet kapitalizmi evresinde bulunan emperyalist ülkelerde, keskinleşen temel çelişmenin çözümü için başvurulan başlıca yollardan biridir. Emperyalist aşamanın tekelci devlet kapitalizmi evresinde, silâhlanma yarışı, bu nedenle bir refah faktörü olarak değerlendirilmektedir. Başkan Kennedy, Amerikan halkına daha büyük bir refah vaadederken, ekonominin askerileştirilmesi politikasına eskisinden de önemli bir yer vermişti. Vietnam savaşını, aslında bu politikanın ürünü olduğu kadar, bu politikaya ağırlık kazandıran bir faktör olarak da düşünmek gerekir. Nitekim Başkan Johnson'un Amerikan Kongresinden istediği son tahsisatla, 1966 yılındaki Amerikan askerî bütçesi 70 milyar dolara yaklaşmış bulunuyordu. Bu durum, Wall Street'te memnunluk uyandırmıştı. Nedir ki, silâhlanma harcamalarının ekonomik genişlemeyi teşvik edici rolünün etki alanı günden güne daralmakta gibi görünmektedir.

Savaş sanayii yüklü siparişlerle yüksek kârlar vurmağa devam ederken, sivil tüketimi gözeten klâsik ekonomik faaliyet kollarında bir durgunluk hüküm sürmekte, hattâ gerileme belirtileri ortaya çıkmaktadır. Durum şöyle özetlenebilir (1) :

1 — Amerikan yaşayışı içinde çok önemli bir yeri olan tüketim kredilerindeki artış, Eylül - Ekim 1966 aylarında bir düşme eğilimi göstermiştir. Ekim 1966 rakamı, (otomobil sanayiinde grevlerin patlak vermiş olduğu) Kasım 1964 den beri görülen en düşük rakamdır.

2 — Otomobil üretiminde, 1966 Kasımında, 1965 Kasımına göre % 9 oranında bir düşme olmuştur. General Motors, 1965 Kasım ayına göre, faaliyet hacminde % 14 kadar bir daralmayı öngörmektedir. Bu, binlerce işçiye yol verilmesi demektir.

3 — İnşaat sanayiinde ise tam bir daralma hüküm sürüyor. 1966 yılında inşa edilen konut sayısı, son yirmi yılın en düşük rakamıdır.

Bu durum, aslında ekonominin askerileştirilmesi politikasının kaçınılmaz sonucudur. 1966 Pentagon bütçesi, A.B.D. millî gelirinin % 7-8 kadarını teşkil etmekteydi. Bundan, savaş sanayiiyle ilgili firmalar büyük kârlar sağladılar. Ama klâsik sanayiler, enflâsyon dolayısıyla kendi mahreçlerinin gün günden daraldığını görmektedirler. Vietnam savaşının bütçe üzerindeki etkileri, yakın zamanlara kadar Amerikan ekonomisi üzerinde genişletici bir rol oynamıştı. Artık bu rol, tersine dönmeğe başlamış gibi görünüyor. Askerî masraflardaki artışın kapitalist ekonomi üzerinde olumlu bir rol oynıyabilmesi için, bu masrafların kapitalist piyasayı genişletici bir etki yapması gerekir. Yâni askerî masraflardaki artış, yeni fabrikaların kurulması, ya da eskilerinin genişletilmesi sonucunu vermelidir. Böylece öbür faaliyet kollarında da bir genişleme görülür ve genel istihdam hacmi artar. Halkın toplam reel geliri yükselir. Nedir ki, askerî masraflar arttıkça, bunun öbür faaliyet kollarına intikal eden kısmı azalmaktadır. Bundan ötürü, askerî masraflar arttıkça, bunun genel istihdam hacmi üzerindeki teşvik edici etkisi de azalmaktadır. Vietnam savaşı dolayısıyla A.B.D. nin askerî masrafları görülmemiş ölçüde arttığı halde, bu durum, daha 1962 yılında, maden ve ham madde sanayilerinde, örneğin Kore savaşındakinden çok daha az önemde bir ek talep yaratmıştı (2). Zamanla bu önem daha da azalmaktadır.

Askerî masrafların artışı, kapitalist piyasa üzerindeki «genişletici» etkisini yitirdikçe, ekonominin gelişme hızının düşmesiyle birlikte, enflâsyon da güç kazanır.

Silâhlanma harcamalarının piyasa üzerinde genişletici bir etki yapması için, ya savaş sanayiine ilk defa geçmek, ya da savaş sanayii üretimine yeni bir teknik sokmak gerekir. Ancak o zaman yeni fabrika ve teçhizat yatırımları yapılır. Ancak o zaman bütün faaliyet kollarına yaygın bir canlılık söz konusu olabilir. Aksi halde, savaş sanayiinde zaten mevcut âtıl kapasitenin kullanılması sonucunu verecek bir üretim artışı, genel istihdam düzeyi üzerinde kayda değer bir etki yapmadığı gibi enflâsyon ve fiyat artışları dolayısıyla, sivil tüketim malları piyasası üzerinde daraltıcı sonuçlar doğurur. Genel ekonomik durum üzerinde bunun olumsuz etkileri olacaktır. Nitekim askerî masraflardaki sürekli artış, bir noktadan sonra, A.B.D. iç piyasası üzerinde genişletici bir etki yapma olanağını yitirmiş gibi görünmektedir. Bu durum, Amerikan ekonomisinin temel çelişmesini daha da keskinleştirmekten başka bir sonuç veremez.

Gerçi emperyalizm, iç piyasadaki nisbî daralmayı dış piyasadaki genişlemeyle telâfi etmenin yollarını aramıştır. Nedir ki, içinde taşıdığı çelişmeler, kapitalizmi burada da bir çıkmaza sokmuş bulunuyor. Dış piyasanın genişlemesi, özellikle az-gelişmiş denilen ülkeler halklarının tüketim olanaklarında, yani reel gelirlerinde esaslı bir artışa bağlıdır. Az-gelişmiş denilen ülkeler sanayileşmeden, bunun mümkün olmadığı anlaşılmış bulunuyor. Oysaki az-gelişmişlerin sanayileşmesi, emperyalizmin tasfiyesine bağlı bir şeydir. Onların sanayileşmesi, bizzat emperyalist sistem tarafından engellenmektedir.

Sonuç olarak, ekonominin askerileştirilmesinin, emperyalist aşamanın tekelci devlet kapitalizmi evresine varmış ülkelerdeki temel çelişmeyi çözümlemeye yetmediği, bu çelişmenin görünür sonuçlarını bir süre ertelese bile, sonra daha da keskin bir duruma gelmesini önliyemediği olgularla doğrulanmaktadır. Ekonominin askerileştirilmesi, giderek savaş sanayiinin üretim kapasitesini büyütmekte, bu kapasite büyüdüğü oranda, ekonominin askerileştirilmesi politikasının ekonomik gelişme ritmindeki hızlandırıcı etkisi küçülmektedir. Bu politikanın uygulanması, bir süre sonra, kaçınılmaz bir şekilde ters sonuçlar vermeğe başlamaktadır. 1967 yılının başında, Amerikan ekonomisi böyle bir dönüm noktasında görülüyor.

(1) Bakınız : Jacques Mornand, Les Soucis du «Big Business», Le Nouvel Observateur, No: 109, s. 8.

(2) Bakınız : A. Arzumanyan (Çeviren : Orhan Suda), Dünya Kapitalizminin Bugünkü Buhranı, Sol Yayınları, 1966, Ankara.

gün ola harman ola

DEDİKODU ÜSTÜNE

yaşar kemal

Çok insan gördüm, çok insan tanıdım. Çok davranışla karşılaştım. Ama son günlerdeki karşılaştığım aşağılık durumlarla ömrümde karşılaşmadım. İnsanoğlundan iyilik de, kötülük de beklenir, diye bir söz vardır. Ama, ben bu kadar aşağılık davranışları kimseden beklemiyordum. Böylesi davranışlar benim insan anlayışımın dışındaydı. Çok görmeme, çok tanımama karşın, gene de bu davranışlar insan anlayışım dışındaydı.

İnsanoğlu mücadele eden bir yaratıktır. Mücadelesinde yenmiştir ve yenilmiştir de. İki durumda da makbul olan onurundan bir şey yitirmemesidir.

Ben insanlık onurlarından bir şeyler yitiren insan davranışlarıyla karşılaştım.

Dedikodu çirkindir. Kutsal bir kavgada bu dedikodu bir silâh olarak kullanılırsa daha da çirkinleşiyor, kullananları kötü bir duruma, iler tutar yeri kalmaz bir duruma düşürüyor.

Başıma gelen son olaylardan, karşılaştığım son davranışlardan sonra dedikodu üstüne epeyce düşündüm. Neydi bu iş? Nereden gelip nereye gidiyordu? İnsanî bir yanı var mıydı? İnsanoğlu bundan vazgeçebilir miydi? Bir büyük insanlık kavgasında silâh olarak kullanılabilir miydi? Bu kavgada bir takım insanları çürütmekte işe yarar mıydı?

Uzun yıllar bir küçük, kuş uçmaz kervan geçmez kasabada yaşadım. Bu kasaba dedikodu çamuruna batıp çıkmıştı. Herkesin yediği ekmeğin, içtiği suyun, attığı adımın dedikodusu yapılırdı. Herkes herkesin belden aşağı, belden yukarı hayatının dedikodusunu yapardı. Ne bileyim ben, herkes herkesin hayatının ıncığını cıncığını çıkarırdı. Hem de bire bin katarak. Dedikodu, gerçeğe bire bin katarak onu bir takım insanların aleyhine kullanmaktır.

Uzun yıllar bu kasaba insanlarının üstünde düşündüm. Dedikodu onları çok rahatsız ediyordu. Hepsi de dedikodu aleyhinde konuşuyorlardı. Kimse de dedikodudan vazgeçmiyordu. Biribirlerinin sabahtan akşama kadar gözünü oyuyorlardı. Sonra azıcık da olsa dedikodunun sebebini buldum : Bu kasabadaki insanların çoğunluğu çok az çalışıyorlardı. Topraklar çok verimliydi. Bir iki ayda herkes geçimini, en fıkarası bile sağlıyordu. Zenginleri çok kolay para kazanıyorlardı. Kolay ve bol... Sinema yoktu. Tiyatro yoktu. Hiç bir eğlence yoktu. Geleneklerini, göreneklerini yitirmişlerdi. Kendilerine has oyunlarını, eğlencelerini de yitirmişler, ortada dımdızlak kalmışlardı. İki eylemleri vardı, dedikodu ve kumar. Bu kasaba iki onulmaz hastalığa, kumar ve dedikoduya müptelâ olmuştu. Bu kasaba insanları gerçekten bir çeşit ruh hastalığına uğramıştı. Kumar ve dedikodu kasabayı yaşanılmaz, boğucu bir hale getirmişti. O kasabaya dönüp baktığımda hâlâ boğuluyor, ürperiyorum. Bir dedikodu Cehennemi. Yazar olarak tekrarlamak huyumdur, gene tekrar edeyim : Hayattan ve eylemden, yapıcılıktan açıkta kalmış, yabancılaşmış insanın işidir dedikodu. Elinden başka hiç iş gelmeyen insanın işidir dedikodu.

Londra'da, Paris'te, başka başkentlerde yurtlarından ayrılmış insan topluluklarıyla karşılaştım. Hep dedikodu yapıyorlar, biribirlerinin gözlerini oyuyorlardı.

Sonra gençliğimi anımsadım. Dört bir yanımda eylem imkânları elinden alınmış insanlar vardı ve biribirlerinin gözlerini oyuyorlardı. Halbuki bunlar kader birliği etmiş, biribirlerine can demiş, kardeş, dost demiş insanlardı. Ölümde ve işkencede beraberlerdi. Bir tek suçları vardı. İşte bu sebepten biribirlerini yiyorlardı. Hayatın ve eylemin dışında kalmışlardı. Kalmışlar değil bırakılmışlardı. «İzole» olmuş topluluklar biribirlerini yerler. Dedikoduyla biribirlerinin canını alırlar. Biribirlerini dedikoduyla lekelerler. «İzole» olmuş, eylem dışında kalmış insanın tek silâhı dedikodudur. Bundan kurtulmanın tek çaresi eyleme geçmektir. Tek ilâcı eylemdir. Ve hayattır. Hayatın girdisine çıktısına karışmaktır.

Düşünce savaşında bir süre geçerli görünürse de dedikodu silâhı sonunda geri teper.

Eylemde en işe yaramaz silâh dedikodudur. Eski alışkanlıklarından dolayı bu olumsuz silâha sarılıp ona buna çamur atanlar bilsinler ki, o camura düşüp kendileri boğulacaklardır.

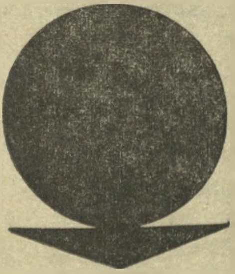
Dedikodu silâhının tek işlemediği yer eylemdeki insandır. Eylemdeki insanla yalnız eylem içindeki insan savaşabilir.

Eylem, dedikoduyu, çamuru, pisliği ezip geçer. Dedikoduyu yapan kendi olumsuzluğu içinde, akrep örneği kendi kendini sokup öldürür, gider.

Yaşadığım kasabada bu yıllarda dedikodu azaldı. Çünkü şimdi iki tane sinema var. Kasabaya dört tane otobüs işliyor. Kasaba dünyaya asfalt bir yolla bağlandı. Eskiden kasabaya otomobille toza, çamura bata çıka ancak onbir, oniki saatte gidebilirdin, o da otomobili bulabilirsen. At arabasıyla yol iki gün çekerdi en yakın kasabaya...

Şimdi herkes aynı kolaylıkla da kazanamıyor. Para bir iki zenginin elinde toplandı...

Eylem ağır bastığı gün, politik savaşta da dedikodu gücünü yitirecek, ve insanlar bu çirkin bataklıktaki çamura bulanmaktan kendiliğinden kurtulacaklardır. Bu böylece biline.

a. cem

gel de söyleme

NEDEN OLMASIN?

İkinci Dünya Savaşı yıllarında, bizim gazetelerde birer «askerlik» köşesi vardı. Burada kimi emekli, kimi de gönüllü «askerî yazarlar» savaş üzerine fikir yürütür, çarpışan tarafların komutanlarına «strateji ve taktik» dersleri verir ve savaş sonuçları hakkında da kehanetlerde bulunurlardı. Gel gör ki ateşin içinde olanlar bunların öğütlerine kulak asmadıkları gibi, savaşın sonucunda da dediklerinin hiç biri çıkmadı.

Şimdi de B. Doğan Avcıoğlu T.İ.P. ni yönetenlere sosyalizmin «stratejisi» üzerine ders vermek hevesine kapıldı. Bu konuda birbirinden keskin uzmanlar da var emrinde.

Savaş tekniğine bu kadar merak sardıran B. Avcıoğlu'nun bir hamle daha yaparak «Yön» idarehanesinin kapısına : «Özel Harp Akademisi» tabelâsını asmasını bekleyebiliriz.

YORUM

A.P. Genel Başkanı ve Başbakan Demirel, petrol boru hattının açılış töreninde yaptığı konuşmanın bir yerinde, vatandaşlarımız hürriyet düzeni içinde alınlarının terini akıtarak çalışırlarsa başka bir düzen aramaya lüzum kalmaz, demiş. Demirel politikaya yeni atıldığı zaman acık açık kapitalist sömürme düzenini savunuyordu. Bir yıllık iktidar tecrübesinde epey gelişti. Şimdi aynı savı üstü kapalı söylüyor. Yukardaki cümlesini A.P. diline çevirirseniz anlamı şudur : Kapitalistler emekçilerin alınterini sömürerek serbestçe milyonlarına milyon katabilmelidir.

Eğer sömürülenler, alınterlerinin biraz da kendilerini insanca yaşatmasını isterlerse bu, «hürriyet düzeni düşmanlığı» sayılacaktır.

HARİKA ÇOCUKLAR

C.H.P. Genel Başkanı, Hollywood'un yıldız yaratan sinema kralları gibi, zaman zaman genç istidatlar parlatır. «Sal» cı Nihat Erim, «Şerbet» çi Turhan Feyzioğlu gibi. Bunlardan birincisi çok partili döneme girildiği günlerde, Hürriyet heykeline şal örtmekle, ikincisi de nabza göre şerbet imalâtıyla ün kazanmışlardı. C.H.P. liderinin yeni gözdesi, «Ortanın solu» nda baş role çıkarttığı Bülent Ecevit'dir.

Ötekiler gibi bunun da bir zenaatı var mı diye sorarsanız : «Duvarcılık» diyeceğiz. Hani : Sağa ve sola duvar çekmek için A.P. liderini işbirliğine çağırmıştı ya!

DOĞRU SÖZE NE DENİR?

C.H.P. nin üyelikten ihracettiği B. Tahsin Banguoğlu bir demecinde, ortanın solu T.İ.P. nin gelişmesini önlemek için uydurulmuş bir oyundan başka bir şey değildir; diyor.

B. Banguoğlu, İnönü'nün Millî Şef olduğu dönemde, Atatürk'ün lâiklik ilkesini rafa kaldırtarak, imam-hatip okullarını kurmakla görevlendirdiği Millî Eğitim Bakanı'dır. Kendisi de bir zaman C.H.P. sahnesinin baş aktörlerinden olduğu için, şimdi Bülent Ecevit'e oynatılan rolün amacını gayet iyi anlamış bulunmaktadır.

Ortak pazar, Türkiye ve T. İ. P.

Avrupa Ekonomik Topluluğu - Türkiye Karma Parlâmento Komisyonu 6-7 Ocak tarihlerinde Ankara'da toplandı. Türkiye ile AET arasında yapılan ve 1 Aralık 1964'ten itibaren uygulanmasına başlanan Ortaklık Anlaşması Türkiye için beş yıllık bir hazırlık devresi öngörmektedir. 1 Aralık 1966'da bu devrenin iki yılı tamamlanmıştır. Beş yıllık dönemin bitiminden önce, dördüncü yılın sonunda, Türkiye'nin geçiş safhası adı verilen ikinci safhaya girmeye hazır olup olmadığı tesbit edilecektir. Hazır olmadığı neticesine varıldığı takdirde Hazırlık Devresi beş yıl daha uzatılacaktır. Geçiş safhasında Türkiye ekonomisi tedricen Avrupa Ekonomik Topluluğu ile bütünleşmeğe gidecektir. Kademe kademe gümrük tarifeleri indirilecek ve malların, yabancı sermayenin, hizmet müessseselerinin ve kadrolarının serbest dolaşımı, Türkiye'de yerleşmesi, çalışması mümkün olacaktır. Bu durumda, sanayileşme ve kalkınma çabaları içinde bocalayan, kalkınmayı gerçekleştirmekten henüz çok uzak bulunan Türkiye'nin millî sanayiini, ekonomisini kendisininkinden çok üstün olan Avrupa Topluluğunun rekabetine karşı nasıl koruyabileceği, böyle bir serbest rekabet ortamı içinde nasıl kendi sanayiini geliştirebileceği temel bir mesele olarak ortaya çıkmaktadır.

Gerek 16-17 Mayıs 1966'da Brüksel'de ilk yapılan Karma Komisyon toplantısında, gerekse Ankara'daki son toplantıda Türkiye resmî çevrelerinin ve de özel sektörünün, sadece bu hazırlık devresinde, Türkiye'ye dört tarım ürünü için tanınan (kuru üzüm ve incir, tütün, fındık) gümrük indirimli kontenjanların arttırılması, diğer ürünlere de teşmili ve Türk işçilerinin AET memleketlerinde daha çok iş imkânı bulması, üçüncü devletlerin işçilerine kıyasla Türk işçilerine öncelik tanınması konuları üzerinde durdukları görülmüştür. Türk özel sektörünü temsilen Odalar ve Borsalar Birliği yöneticileri ile yapılan toplantıda özel sektör temsilcilerinin de yukarıda kısaca belirttiğimiz meselelere hiç dokunmadıkları —belli, bunlardan haberdar bile olmadıkları— sadece AET memleketlerinden yabancı sermayenin Türkiye'ye gelmesini, özel sektöre yardım etmesini istedikleri görülmüştür.

T.İ.P. sini temsilen Karma Parlâmento Komisyonunda üye bulunan Urfa Milletvekili Behice Boran gerek Brüksel, gerekse Ankara toplantısında söz alarak Ortaklık Anlaşmasının Türkiye'nin sanayileşmesi, tarımını kalkındırması bakımından yarattığı temel meseleleri izah etmiş, anlaşmanın malî hükümlerinin ve yarattığı malî ilişkilerin (akit taraflar, yani Türkiye hükûmeti ile AET yetkilileri, bunların memnuniyet verici olduğunu ısrarla belirtmelerine rağmen) Türkiye bakımından pek de müsait şartlar yaratmadığını belirtmiş; ve AET memleketlerine işçi gönderilmesinin Türkiye'nin işsizlik problemini halletmeyeceğine işaret etmiştir. AET memleketleri sanayileşmiş, gelişmiş memleketlerdir. Az gelişmiş bir memleket olan ve Avrupa'nın geçen yüzyıllarda kalkındığı yıldan kalkınmasına, değişen şartlar dolayısı ile, imkân olmayan Türkiye, Avrupa'nın hâkim ekonomisinin rekabeti karşısında nasıl sanayileşip kalkınabilecektir? Tarım ürünleri ihracatçısı olma bakımından dahi bu rekabete, meselâ Fransız ve İtalyan tarımsal üretimlerinin rekabetine, nasıl dayanabilecektir? Anlaşmanın malî hükümlerine göre ise Avrupa Yatırım Bankası proje esası üzerinden kredi vermekte; Türkiye'nin sunduğu projeleri kabul edip etmemek ve kredi vermeyi kabul ettiği projeleri denetlemek hakkını haizdir. Ayrıca krediyi veren memleket de kendi çıkarına şartlar koşabilmektedir. Oysa Türkiye bakımından millî çıkarlara uygun olan şekil, kredinin Türk hükûmetine verilmesi ve hükûmetin kalkınma plânının gereklerine göre bu krediyi kendi kurullarının deneti altında kullanmasıdır. Bugünkü durumda Türk hükûmeti özel sektöre verilen kredileri de Topluluğa karşı garanti etmektedir.

Ankara toplantısında Behice Boran Türkiye'nin AET ile bütünleşmesinin, bu topluluğun kendi üyeleri arasındaki bütünleşmesinden ayrı bir konu olduğunu, bambaşka meseleler, güçlükler çıkardığını bir daha belirtmiştir. Ayrıca Avrupa ekonomisinin içine girmiş göründüğü duraklama, kriz devresi üzerinde durmuş, bunun Türkiye ile olan münasebetler bakımından önemini belirtmiş, Avrupa ekonomisinin geleceğinin ne olacağı sorununu ortaya atmıştır.

T.İ.P. temsilcisinin konuşmaları Karma Komisyonun Avrupalı üyelerinin ve AET resmî temsilcilerinin kuvvetle dikkatini çekmiş, onlara, Türkiye'de temel meselelerin farkında olan ve Türkiye'nin millî çıkarlarını savunmaya azimli bir partinin varolduğunu öğretmiş ve Komisyonda, kontenjan, işçi çalıştırılması, malî yardım konularının ötesinde temel meselelerin tartışılmasına yol açmıştır. AET'nin en yüksek organı Konseyin komisyondaki temsilcisi T.İ.P. temsilcisinin ortaya attığı meselelere, sorulara, AET açısından cevap vermiştir.

Böylece Millet Meclisinde olduğu gibi milletlerarası temaslara ilk girdiği bu Karma Parlâmento Komisyonunda da T.İ.P. Türkiye'nin temel meselelerini Türkiye'nin gerçek millî çıkarları açısından dile getirip ortaya koyarak, münhasıran Türkiye'nin ve Türkiye halkının hizmetinde olduğunu bir kere daha isbat etmiştir.

gohom !

Kanımızla Oynuyorlar !

Korkunç bir oyun var ortada. Emperyalistler, açlığa mahkûm ettikleri halkları tahıl ve margarinlerle çürütüp «aile plânlaması», «doğumu düzenleme» gibi numaralarla yok etmek, yarınsız bırakmak istemektedirler. Bilirdim bu oyunun içyüzünü, zaman zaman yazılar da yazdım, fakat Osman N. Koçtürk'ü okumağa başladıktan sonra, korkunç gerçek çivi gibi çakıldı kafama. Koçtürk önemli adam, büyük adam, halkının üzerine bir ana gibi titreyen adam! Yeni sömürgeciliğin içyüzünü, metodunu çok iyi biliyor ve uzmanı olduğu alanda, besin ve beslenme alanında, halkının gözünü açmak, kapıda bekleyen tehlikeyi ona haber vermek için çırpınıyor. Koçtürk'ü adım adım izlemeğe gücüm yetmiyor benim. Büyük-küçük hangi gazete ve dergiyi açsam, Koçtürk orada! Emperyalizm, Koçtürk'ü kendi halkına yararlı olamıyacak hale getirmeğe çalışıyor, onu kendi yurdunda etkisiz duruma sokmanın yollarını arıyor. Ve bizler, kollarımızı kavuşturmuş, olup-bitenleri aptal aptal seyrediyoruz!

Elimde onun «Yeni Sömürgecilik Açısından Gıda Emperyalizmi» adlı kitabı var. Öfkeden dişimi sıka sıka okuyorum kitabı. Sayfaları çevirdikçe, Koçtürk konuştukça, emperyalizm denilen canavar, o sırtlan dişleriyle sırıtıyor karşımda. Kanımızla oynuyorlar, yarınımızla oynuyorlar, vatanımız üzerine oynuyorlar! «Emperyalistler artık ateşli silâhlardan çok, günlük ihtiyaç maddelerini ve bu arada yiyecekleri bir araç gibi kullanıp, çatışarak giremedikleri ve sömüremedikleri toplumlara barışçı bir hava içinde ve yalancı bir dost davranışı ile sokulmayı biliyorlar.» Buğdaycılığımız ölmüştür, zeytinciliğimiz ölmüştür, hayvancılığımız ölmüştür, «ekmeğimiz başkasının eline geçmiş ve Türkiye temel ihtiyacı bakımından kıskıvrak bağlanmış» tır. Doğan 1.000 çocuktan 450 tanesi 13 yaşına girmeden ölmektedir. Türkiye'de ortalama ömür 33 yıldır. Ne demektir bu? Ölüyoruz, durmadan ölüyoruz! Aç kalıp ölüyoruz, öldürücü yiyecekler yiyip ölüyoruz, doktorsuzluktan ölüyoruz, yabancıların sahte ilâçlarını kullanıp ölüyoruz. Tek güvencimiz, doğacak çocuklarımızdır. Fakat emperyalistler, vatanımızı çocuksuz bırakmanın yollarını da bulmuşlardır. Aile plânlaması, nüfus plânlaması gibi oyunlarla Türkiye'nin yarınını vurmak istemektedirler. Yaşayan halkı kötü yiyeceklerle öldürmek, yarının halkını ana karnında boğmak... Emperyalistlerin bugün oynadıkları oyun budur! «Cahil ve gerçeklere nüfuz edemeyen geri kalmış toplum içinde anahtar adam (Key Man) denilen kişiler çeşitli usûllerle yüceltilerek, sözü dinlenen ve saygı duyulan kişiler haline getirilmekte ve daha sonra bunların yardımı ile operasyonlara girişilmektedir». Midesinden yakalanan geri bırakılmış halk, bir süre sonra kafasını da yabancıya kaptırmakta, ondan sonra vatan, namus, ahlâk, bağımsızlık, özgürlük, milliyetçilik gibi kavramları ayaklar altına alabilmektedir. Bugün Amerikalılar, geri bırakılmış ülkeleri egemenlikleri altına alabilmek için, (4 M) dedikleri formülden hareket etmektedirler. Bu formülün içyüzü şudur : 1 — İnsan (Man), 2 — Para veya Sermaye (Money), 3 — İlkel Madde (Material), 4 — Makine (Machinary). Bir toplumu egemenlik altına almak için bu dört üretim olanağından ya birini, ya birkaçını veya hepsini kontrol altında tutmak yetmektedir. Yiyecek yardımları, para yardımları, askerler, barış gönüllüleri, kitaplar, dergiler, konferanslar, seminerler, Amerika'ya çağırmalar, burslar... bütün bunlar, Amerikan emperyalizminin şirinlik muskalarıdır. «Bu yardımı yapanlar ve yardım olarak verdikleri yiyecek paketleri üzerine yardımı sembolize etmek için toka yapan iki el resmi koyanlar, gizli ellerle bu toplumun gırtlağını sıkmaktadırlar. Kutuların ve torbaların üzerindeki toka yapan ellerle perde arkasında çalışan ellerin gördüğü iş arasında büyük farklar vardır».

Osman N. Koçtürk büyük adam, önemli adam, halkının üzerine titreyen adam! Görevimiz, Koçtürk'ün dediklerine kulak vermek, onun öğütlerini adım adım izlemektir. İnsan da, halk da midesinden yakalanır. Yeni sömürgecilerin, yani Amerika'nın amacı, Türk halkını midesinden yakalamak ve vurmaktır. Okuyun Koktürk'ün «Yeni Sömürgecilik Açısından Gıda Emperyalizmi» adlı eserini ve herkese okutun. Aptallığın lüzumu yok!

hüseyin korkmazgil

TOPTAŞI'DA BİR KONUK ;

Aybar, Şadi Alkılıç'ı Ziyaret Etti

Günlerden Pazardı. Toptaşı Cezaevi Müdürü sabahın saat 08.00'inde görevi başına gelmişti. Gardiyanlar müdürün bu birden bire çıka-gelişini hayra yormamışlardı. mutlaka önemli bir durum vardı. Bir süre müdürün yüz çizgilerinden bu önemli durumun ne olabileceğini çözmeğe çalıştılar. Toptaşı Cezaevi Müdürü hergünkü gibi orta şekerli kahvesini içti ve Başgardiyan Hayri'yi çağırdı. «Salonu iyice temizleyin» dedi. «Siyasilerin salona açılan koğuş kapılarını kapatıp bir gardiyan dikin. Kapıya bizim mektepli geçsin. Gazetecileri kibarca atlatsınlar ve içeri almasınlar. Gerekirse bana getirsinler. Nezaketli davransın, tembihle ona» diye emir verdi. Sonra Şadi Alkılıç'ı çağırdı bir süre de onunla görüştü.

Toptaşı'na Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı beraberinde parti milletvekilleri olduğu halde gelecek ve Şadi Alkılıç'ı ziyaret edecekti. Bu ziyaret için kendisinden bir gün önce telefonla izin istemişlerdi. Müdür Süleyman Arıcan aydın, tecrübeli bir yönetici idi. Siyasî mahkûmlara daima diğer mahkûmlardan farklı haklar tanırdı. Nezaketle kendisinin bu ziyaretten memnun olacağını ama savcılıktan izin alınmasının bir formalite olarak gerekli olduğunu bildirdi. T.İ.P. Genel Başkanı Aybar ve arkadaşları adına Üsküdar başsavcısından izin alındı. Savcı alışılmamış bir içtenlikle «Ne zaman isterlerse teşrif etsinler. İsterlerse gece, isterlerse gündüz. Şimdi ilgililere emir vereceğim» cevabını, vermişti. Oysaki İstanbul Başsavcısı Nedim Demirel kısa bir süre sonra durumu haber alarak kendince gerekli bazı emirler verecekti. Önce ziyaret müdürün odasında ve müdürün yanında olmalıydı. İkincisi Aybar Toptaşı'nda bulunan dört 21 Mayıs hükümlüsü ile görüştürülmeyecekti. Gazeteciler hiç bir surette bu ziyaret sırasında resim çekmeyeceklerdi.

AYBAR HAPİSHANEDE :

Saat 10.50'de Aybar beraberinde Parti Genel Sekreteri Rıza Kuas, Tekirdağ Milletvekili Kemâl Nebioğlu ve İstanbul İl Başkanı Şaban Yıldız olduğu halde Toptaşı Cezaevi'ndeki müdüriyet katına çıkan 29 basamak merdiveni tırmanarak kapıyı çalıyordu. Aybar ve arkadaşlarını gardiyanlar büyük bir nezaketle karşılıyorlar, ve müdürün odasına alıyorlardı. Ziyaretçilerin beraberinde Akşam gazetesinin muhabiri ile Dönüşüm'ün Memed Arel'i de bulunuyordu. İki gazeteci ancak kimliklerini saklıyarak Aybarla birlikte içeriye alınmışlardı. Süleyman Arıcan, Aybar ve beraberindekilerin elini sıktıktan sonra «Size ne ikram edebilirim?...» diyordu. Aybar «Hapishane çayı iyi olur. Birer çay içeriz...» cevabını veriyordu. Şadi Akkılıç'ı ziyaret normal koşullar içinde oluyordu. Orhan Kemal'i Sultanahmet Cezaevi'nde ziyaret etmek istedikleri günkü zorluklar'la karşılaşmamışlardı. Aybar bunu arkadaşı Rıza Kuas'a dönerek yüksek sesle belirtmekten geri kalmıyordu.

SADİ ALKILIÇ GELİYOR :

Yüzünden sevinç dökülen bir adam girdi müdürün odasına. Aybar ve arkadaşları ile teker teker öpüştü. Hal-hatır soruldu. İlk önce Aybar Şadi'ye «Çok şişmanlamışsın, rahata benzersin...» dedi. Şadi gülerek «Hep ramazanın kiloları bunlar. Arkadaşlar oruç tutmuyorsun bari sahura kalk dediler. Böyle olduk.» cevabını veriyordu. Bir süre sonra söz döndü dolaştı, rahatlığa geldi. Aybar, «Nicesin Şadi? Rahat mısın?...» dedi. Şadi bir süre müdürün olumlu hareketlerini saydı. Rahatım ama, Sultanahmet'te bana çok eziyet ettiler. Sizden bir ricam var. Size polisleri şikâyet edeceğim...» diyerek şu ilginç açıklamayı yapıyordu :

«Ziyaret günlerimde sivil polisler karıma, kızıma ve ziyaretçilerime rahat vermiyorlar. Eziyet ediyorlar. İsimlerini alıyorlar. Ben hüküm yemiş bir insanım. Daha ne diye benimle uğraşıyorlar...» diyordu. Aybar Rıza Kuas'a dönerek «Rıza bunu not et bakalım Faruk Sükân beyden soralım. Ne cevap vereceği bizce malûm ama... diyerek bir acı gerçeğe ikinci bir acı gerçekle cevap veriyordu. Ve Aybar Şadi'nin bir sözü üzerine şunları söylüyordu :

«Hapishane içindeki düzen dışındakine benzer. Orada nasılsa burada da öyledir. Ama halk mutluluğu için, halkı sevdiği için hapishaneye düşmüş insanların içindeki ateş bu eziyetlerde bilenir. Güçlenir. Senin yazdığın yazıda suç yoktur. O günden bugüne yazılmış yazılarla senin yazını yan-yana koysalar durum meydana çıkar. Vicdanı olan her insan düşünebilir bunları. Biz kaldı ki 142. maddenin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurduk. Az bir çoğunlukla reddedildi. Ama iki yıldır hâlâ ret gerekçesi açıklanamadı. 142. madde ile pek çok insan istense senin yanına gönderilebilir. Ama neden olmuyor. İşlemiyor madde. Bitmiş, tükenmiş çünkü artık. Esirlerin, tutsakların olduğu bir ülkede o tutsaklığı bizzat gerçekleştirenler de hür sayılmazlar. Çünkü bütün düşünceleri yaşantıları o tutsaklığa göre ayarlanmıştır.»

«Sosyalizm sanığı olarak içerde yatmaktan şeref duyuyorum...»

Şadi Alkılıç'ın 3 Şubatta Yargıtayda duruşması vardı. Kendisine toplumcu avukatlardan 15'i adına Faruk Erem, Turan Güneş başvurarak savunmasını yapmak istediklerini bildirmişlerdi. Şadi, güleç bir yüzle ve sağlam bir yürekle yatıyordu. Şişmanlamıştı. **«Sosyalizm sanığı olarak içerde yatmaktan şeref duvuyorum. O yazıdan bu yana Türkiye'de köprülerin altından çok sular geçti. Çok kişi, beklemediğimiz çok insan bizim gibi düşünmeğe başladı. Evimi arıyan polislerin yakaladıkları Büyük Ekonomistlerin kitabını Büyük Komünistler diye okuyarak sevinçle alıp gitmeleri gibi olayların anlamında insanlar ülkede daha çok düşünmeğe başladılar**... diyordu.

«BU BENİM GARDİYANIMDI» ŞADİ»

Bu sırada müdürün odasına Toptaşı Cezaevi'nin Başgardiyanı Hayri Yıldırım giriyor Aybar'ın elini öpüyordu. Aybar yanaklarından öptüğü gardiyanı Şadi'ye tanıtarak «Bak Şadi bu benim gardiyanımdı. Nâzım'ın da gardiyanı idi. Bu çok iyi bir insandır... diyordu. Yıllarca önce birlikte yaşamış iki insan bir süre sohbet ediyordu. Aybar, Hayri Baba hiç değişmemişsin. Birtek bıyık bırakmışsın, diyerek Başgardiyana takılıyordu.

«ONLARI GÖREMEZSİNİZ...»

Ziyaretin sonları gelmişti. Aybar müdürün odasına girdiği zaman odada 21 Mayıs hükümlülerinden Muzaffer Güney bulunuyordu. Onunla da el sıkışmışlardı. Aybar müdüre bu gencin hükümlü olduğunu sorduktan sonra 21 Mayıs hükümlülerini de ziyaret etmenin mümkün olup olmayacağını soruyor, müdürden «onlar şimdi bahçededir» cevabını alıyordu. T.İ.P. Genel Başkanının 21 Mayısçılarla konuşması memleketin yüksek menfaatlerine çok aykırı idi. Böyle bir zihniyet, böyle bir düşünce ve böyle bir korkuda yönetiliyordu Türkiye.

Aybar ve arkadaşları hapisaneden çıkarken geride mutlu bir Şadi Alkılıç kalmıştı. Ve bir de Gardiyan Hayri Baba. Diğer gardiyanlara Aybar hakkında konferans çekiyor, onunla ilgili anılarını anlatırken «Çok büyük adamdır. Çok okur. Ben Nâzım'ın da gardiyanı idim. Aybar büyük insandır...» diyordu.

Aybar ve arkadaşları 29 basamak merdiveni inerek bir görevi yerine getirmenin sıcaklığında Toptaşı Cezaevi'ni terkediyorlardı.

Memet Arel

DÖNÜŞÜM
sosyalistlerle başbaşa

Geçen sayı başladığımız "DÖNÜŞÜM SOSYALİSTLERLE BAŞBAŞA,, adlı bu sayfamızda bize, sosya- lizmle ilgili her soruyu sorabilir, toplumsal dertlerinizi yazabilir, ve çevrenizdeki ilginç olayları duyurabilirsiniz.

Sorulara elimizden geldiğince cevap vermeye çalışacağız. Ayrıca, bazı sorularınızın cevaplarını gerekirse ünlü sosyalist yazarlar, sosyalist düşünür ve eylem adamları cevaplandıracaklardır.

Piyasa Yaklaşırken

Aziz tütün ekici kardeşim!... Uşaklıktan efendiliğe, her istediğini alabilme ve her istediğini yapabilme maddi gücüne sahip olabilmen, emeğinin değerlendirilmesine ve o da, birlik ve beraberliğine bağlıdır... Onun için savaş aç!... Buna katılmayanlar kimler olabilir?

Ey Türk tütüncüsünün bahtsız anası, eşi ve gelini!... Herkes ipek ve naylon çamaşırlar içinde beş paralık varlığını milyona değerlendirirken, sen, basma dikinmeyi mutluluk sayman yetmedi mi? Herkes çağdaş uygar âlemin buluşlarından faydalanırken, senin tahta leğende pırtı çiteleyip, o nâsırlı ellerini paraladığın yetmedi mi? Herkes gaz sobasında, gaz ocaklarında rahat rahat istediğin yaparken, senin odun dumanından yanan gözlerin, ağlayan yüreğin yetmedi mi? Herkesin basit bir baş ağrısında mütehassıs doktor reçetelerinin hemen dindiren ilâçları karşısında, senin inim inim inleyip ateşler içinde yandığın yetmedi mi? Herkes yavrularını kavuçuk yataklarda uyuturken,

sen yavrunu salıncak dediğin, asma dalından yapılmış salıncağı, Hazıranın sıcağında çöğür dalına astığında, ağlamasının yüreğini dağlaması yetmedi mi? Herkes tırpanla biçilen yulaf misali, ottan başka birşey olmayan tütünü, 27 liraya satarken senin yaprak yaprak uğraşıp, göz nuru döktüğün, tütün iğnesiyle domates veya soğanı, tuza bandığın yetmedi mi?

Hülâsa; herkes insan gibi yaşarken, senin o insanların hayvanlarının yaşayışlarına gıpta ettiğin yetmedi mi? Bütün bunların bitip yetmesi için, Anayasa ve kanunlar çerçevesinde bilinçlenerek, demokratik nizam içinde ağırlığını koyman gerekiyor. Çünkü senin, seninle beraber yuvandaki masumların ve bütün Türk milletinin saadeti, senin birlik ve beraberliğine bağlı.

Değerli, fakat bahtsız, ekici kardeşim!...

Senin karşında bir avuç çıkarcı grup nasıl birleşmişse, sen de birleş ve güçlen. Kendini iyi tanı. Emek gücünden başka hiçbir dayanağın olmadığını unutma.

Senin karşına çıkıp teşebbüs diyecekler, demokrasi diyecekler, sen onları çok iyi tanırsın; senin alnından verginden biriken paralarınla bankadan kredi alıp yıllardır emeğini sömüren, doymak bilmeyen tüccarı ve burjuva demokrasisini...

Bunlar senin hakkını vermeyecekler, sen alacaksın. Nasıl mı? Örgütlenerek, oylarınla Meclise girdiğin gün... İşte hakiki demokrasi budur.

Hüseyin KORKUT
Muğla T.İ.P. İl Başkanı

Dönüşüm'e Açık Mektup

Bu satırlar ne bir yergi, ne de bir kötülemedir. Yalnız ve yalnız aydın bir okur olarak samimi temennidir.

Büyük bir sorumluluk ve görev yüklenmiş olan derginiz; cidden övgüye lâyık olabilme çabasındadır.

Sosyalist bir dergi hey'etinin okurların dilek ve temennilerini göz önünde bulunduracağı muhakkaktır.

1 — Derginin eb'adı küçültülüp (Örneğin 33X25) sayfası çoğaltılabilir. Böylece cilt yapmada kolaylık sağlanır.

2 — Bir kapak düşünülebilir.

3 — Dergi iğnelenebilir.

4 — Amatör yazarlar için bir makale köşesi ihtas edilebilir.

5 — Her sayıda, Anayasa'nın tümü, veya bazı maddeleri kısım, kısım yayınlanabilir.

6 — Salt birkaç yazarla yetinilmemeli, Çetin Altan İlhami Soysal, İlhan Selçuk, Mahmut Makal, Fakir Baykurt... gibi kuvvetli yazarlardan yazı temin olunmalıdır.

Bunlar mutlak maddiyatla ilgilidir. Derginin, maddi imkânsızlıklar içinde bulunduğunu idrak ediyorum. Fakat, bunların uzun boylu bir mali külfet yüklemiyeceği kanısındayım.

Hürmetler.

Hüseyin DELİGÖZ

T. İ. P. Ankara İl Gençlik Kolunun Yeni Yıl Bildirisi

TÜRKİYE'NİN BAĞIMSIZLIĞI İÇİN :

Yabancı üslerin kaldırılmasını, ikili anlaşmaların feshini, Amerikan askerlerinin yurt dışına atılmasını isteyen ve bu uğurda mücadele eden;

ÜLKEMİZİN KALKINMASI İÇİN :

Petrollerin, madenlerin ve bütün yabancı şirketlerin millileştirilmesini, bankacılığın, sigortacılığın, dış ticaretin devletleştirilmesini isteyen ve savunan;

İNSANCA YAŞAMAK VE İNSANCA ÖĞRENİM YAPMAK İÇİN :

Grevler, yürüyüşler, mitingler yapan ve türlü yollardan köhneleşmiş, halk düşmanı kapitalizme karşı çıkan;

DEVLETLERİN BARIŞ İÇİNDE VE HALKLARIN İNSANCA YAŞAMASI İÇİN :

Dünyanın her yanında; emperyalizme ve kapitalizme karşı çıkan, savaşan ve özellikle VİETNAM'da Amerikan emperyalizmine karşı canını veren ve vermeye hazır olan;

BÜTÜN DOSTLARIN, BÜTÜN İNSANLARIN YENİ YILLARI MUTLU OLSUN.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ
ANKARA İL GENÇLİK KOLU

Dönüşüm'den okuyucuya

DÖNÜŞÜM'ün bu sayısı elimizde olmayan teknik olanaksızlıklar yüzünden hem gecikmiş, hem de bazı teknik aksaklıklarla basılmıştır. Bundan böyle bu gibi aksaklıkların olmayacağını bildirir, okuyucularımızdan özür dileriz.

dönüşüm yayın ilanları

Askerî bir Amerikan deyimi olan «tırmanma», Amerikan stratejisinin uzun düşünüp taşınmalardan sonra ortaya attığı bir buluştur.

Düşünce deyip geçmiyelim. Amerikan düşüncesi; eğitilmiş, somut yöntemlerle etkili kılınmış, bol ödeneklerle sapmalardan korunmuş, bir de elektronik makinalarla yücelmiş bir kavrama ürünüdür. Öyle ki, Amerikalı yöneticiler, dünya sorunlarını karşılamak yolunda, milyarlarca hesapları bir solukta çözüveren elektronik beyinlerle çalışırlar.

Bu düşünce araçlarının tek kusuru, «beslenme» olanaklarıdır. Bir çözüme varmak için elektronik beyin ancak sunulan verilere göre karşılık verir. Baş döndürücü bir nitelikte olan bu araçlar, «beslenişe» göre işler; herhalde budur aksayan Amerikan savaş makinasında. İri iri Pentagon düşünürleri, öylesine çiğ besiler veriyorlar ki güzelim «computor» lara, neylesin 20. yüzyılın tekniği; rengarenk lambalar, düğmeler, milyarlarca sayı kusan teller, boşuna!... Pentagon'un, o yüce kişilerin düşüncesi, şaşılacak kadar tutarsız sonuçlara varıyor çoğunlukla, oysaki bir «felsefesi» bile varmış... Hey gidi felsefe hey! Heraklit, Dekart, Hegel derken, bir de Pentagon felsefesi çıktı başımıza! Emin olun ki gülünecek bir şey yok, hayatımızla oynanıyor bu kez.. Evet, Amerikan askerî felsefesi, «tırmanmada» karar kılmış bulunuyor. «Tırmanma» nedir? Tırmanma, özellikle atom harbi alanında, düşmana karşı derece derece uygulanacak bir yıkım sistemidir. Tırmanmanın tekniği, tıpkı ortaçağ işkence yönteminde olduğu gibi, karşı tarafa gittikçe ağırlaşan acılar vermek. Amerikan savaş «doktrini» (Işın içinde doktrin de var!), düşmana hepten saldırmadansa, önce çevresinden başlayıp, bombalama alanlarını adım adım yaymaktır. Bu doktrine göre önce çevre memleketler neteslen kesilecek, yavaş yavaş da ilmik daraltılıp, düşman tüm boğulacaktır. Amerikan atom savaşı doktrinine göre savaş, önce birbirine düşman üsler taşıyan çevre ülkeler arasında gelişecek, o alanda bitirilmesine çalışılacaktır. Amaç, Amerikan kıt'asını savaştan korumak, işi gerektikçe bir «basamak» ilerletip, «tepelere» tırmanmadan bitirmektir. Besleniş mantıklarına göre, bunu salık veriyorlar elektronik makinalar.

Atlantik Paktı memleketleri, NATO, CENTO müttefikleri, bu ilkeler çerçevesinde birleşmişlerdir. Üsler siyaseti de bu felsefeye göre düzenlenmiştir. Çalışmalar bu mutlu anlayış ortamı içinde uzayıp giderken, önce aynı stratejiyi kabullenip, sonraları kesinlikle tepen ilk memleket Fransa olmuştur. Fransız

abidin dino

TIRMANMA

ordusu Amerikan harp doktrinini kendi millî çıkarları bakımından yeni baştan tartmış, bir de bakmış ki, ister elektronik beyinler, ister babadan kalma Descartes'cı mantıkla, ister düpedüz sağduyu ile, hep aynı sonuca varılıyor!

Amerikan tırmanma doktrini şaşılacak kadar bencil ve kof bir doktrindir, bundan kesinlikle sakınıp, her türlü ilgiyi kesmekten, hem de saniye kaybetmeden bunu yapmaktan başka çare yok.

Pentagon düşünürlerini pek, ama pek çok üzen bu davranışın dayanakları nelerdi?

Nedenler sokaktaki adamın yekten anlayacağı kadar açık : Sosyalist memleketlerin geniş çevresinde kopacak bir savaşta, bütün üsler ve bu üsleri barındıran ülkeler, birkaç yüzyıl boyunca kendini toparlayamıyacak ölçüde kasılıp kavrulacaklardır. Bütün bitki, hayvan ve insanları ile yok olacaklardır. Başka bir deyimle, millî varlık olarak haritadan silineceklerdir. Amerika ister savaşı kazansın, ister yitirsin, çevre memleketler için çözüm aynı olacaktır. Konu, tartışılır, su götürür soyut bir varsayım değildir. Bu şartlar içinde bomba stokları yıkımı güçleri, üs serpilişleri, insan dağılımları hesaba katılınca, çevre memleketler için yokolma, kaçınılmaz bir sonuç...

Fransa'ya göre hiç bir «yardım», Amerika'nın müttefikleri için, millî varlık kadar değerli olamaz. Böylece Fransa, Amerikan üslerini kaldırmış, bir de kendi vurucu gücünü kurmuştur.

Özel vurucu güce ihtiyaç var mı, yok mu? Bu ayrı bir konu. Görünüşe göre, büyükler arasında «korku dengesi» kurulmuş olduğuna göre, ayrıca küçük «vurma güçleri» katmak hem gereksiz, hem pahalı, hem de silâhsızlanma işine yeni zorluklar katmaktan başka bir sonuç vermez.

Bize gelince, millî çıkarlarımızı korumak için tutulacak yol besbelli : Yabancı üslerden arınmak, millî bağımsızlık niyetlerini eyleme çevirmek, Atatürk'ün «hattı müdafaa yok, sathı müdafaa var» ilkesini yeni şartlara göre ve yeni yöntemlerle uygulamak... Kurtuluş Savaşının öğretilerinden doğan bu deyim, gerçekten de Türkiye'nin gelecekteki savunma yöntemini açıklıyor. Yabancı derslere ihtiyaç kalmadan yaratıcı gücümüze inanıp uzmanlarımızın buluşlarına güvenmeli.

Türkiye'nin atom görüşü üstüne halkın bilgisine ulaştırılmış açıklamalar var mı? «Sathı müdafaa» nın yeni gerekleri üstüne halka birşey söylenmiş midir? Bu konularda geniş tartışmalar, derinlemesine incelemeler, demokratik yaşantının öncelikle ele alacağı sorunlardır. Bizim kalım yolları seçerken iki davranış vardır aslında, biri, Enver Paşacı gizlilik, diğeri Atatürkçü açıklık. Birincisi bizi haberimiz olmadan bir dünya savaşının uçurumuna yuvarlamıştır, ikincisi halkla beraber, bilinç içinde kurtuluşa ulaştırmıştır. Bugün hangi yolu seçiyoruz? Açıklık getirmekte binbir yarar var, sanıyoruz.

Tırmanma konusuna dönelim. Tırmanma deyimi klasik silahları da kapsıyor. Hava bombardımanları, «klasik» araçların millî kurtuluş savaşlarına karşı en geniş biçimde uygulanan savaş aracıdır. Doğrudan doğruya savaşçılara karşı, savaşa yarayacak yollara karşı, savaşta kullanılacak depolara karşı hava akınları uygulanır. Bu sınırlı hedefler çok geçmeden genişler, genişledikçe de bombardıman askerî bakımdan etkisiz kalır. Bu genişlemenin nedeni, kurtuluş savaşlarında «asker» ile «sivil» ayırımının anlamsızlığındadır. Çetecilere karşı başlanan sindirme savaşı, bu yüzden yerini bir ulusa saldırma savaşına bırakmıştır. Tırmanmanın (isterseniz bunu iki kanatlı bir merdivene benzetebiliriz) iki yüzü vardır; saldırganın çıktığı her basamağa karşılık kendini savunan ulusun da daima çıkacağı bir basamak vardır. Karşı karşıya gelen iki gücü karşılaştıralım :

Saldırganların ordusunda ülkü yoktur, savaş dış etkenlerle sağlanmıştır, saldırgan yabancı bir çevre ortasındadır, yurdundan kopuktur. Para, içki, kumar, fuhuşla oyalanır. Savunanların ordusunda kararlılık ve bilinç vardır, kurtuluş ülküsü içten gelmedir, inançla eylem millî toprağın bütünlüğünden güç alır, savunanlar tarihten gelen bir süreklilik içinde geleceğin umudunu taşırlar. Böylece elektronik savaş tekniği, yoksul köylünün buluşlarına çarpar ve duraklar.

Hava bombardımanlarına karşı savunma, yol ve köprüleri onarma, geceden yararlanma, şehirde bulunan hizmetleri dağıtma ve saklama, endüstrileri serpme ve gizleme gibi konular halkın yardımı ile, düşmanın savaş plânlarını allak bullak eder.

Millî kurtuluş hareketlerinin taktik ve stratejik özellikleri, diğer silâhların tırmanma olanakları, bu yazının çerçevesine sığmıyacak kadar geniş bir konu.

Ayrıca dünya siyasî ilişkilerinden doğan destek bulma ve silâh bakımından donatılma olanakları da incelenmeğe değer. Millî kurtuluş savaşlarında modern silâh edinme konusu çözümsüz kalmıyor ama, söylemek istediğim başka.

Tırmanma olayında gün geçtikçe önem kazanan yeni bir durumdan söz açmak istiyorum. Bu yeni durum, Pentagon uzmanlarını olduğu kadar devlet sorumlularını ve hepsinin üstünde Amerikan halkını ilgilendirir.

Bu sorunu hesaba katmayan elektronik hesap makinalarının yöneticileri çok geçmeden soğuk terler dökeceklerdir. Bunu açıklamak hem Amerikan halkına hem barışa hizmet etmektir. Sahte dostların, dalkavukların, ödenekli danışmanların görmemezlikten geldikleri bu fırtına başlangıcı, çok geçmeden hem Pasifik, hem Atlantik sahillerine doğru yönelen bir tayfuna dönüşecektir. Yalnız Amerikan kıt'asında değil, Amerikalıların bulunduğu her noktada onarılmaz yıkıntılar yaratacaktır.

Ne masal misali «breefing» ler vermek, ne koşar adımla alarmlara geçmek, ne yedi kat yerin dibinde betonlu sığınaklara kaçmak, ne önüne gelene milyarlar dağıtmak, ne atomlu denizaltılarını aylarca denizin dibinde gezdirmek, ne atomlu hava filolarını gece gündüz havada bulundurmak bir yarar sağlıyamıyacaktır. Amerikan «tırmanma felsefesi» nin göremediği gerçek, yer yüzünde bütün insanların tırmana tırmana önce irkilmesi, daha sonra tiksinmesi, nihayet, kısacık ve korkunç bir kelime ile, Amerika'ya karşı KİN bağlamasıdır.

Bu çapta bir duygunun kaç megaton ettiğini hesaplamak, hiç bir «computor» un harcı değil. Dün Nazi siyasetine duyulan nefret Hiroşima bombasına bedelse, bugün Amerikan siyasetine karşı başgösteren tepki tüm hidrojen bombası stoklarından daha güçlü. Amerikalılar bu duyguyu bir düşman oyunu sanmasınlar, çeşitli ulusların çeşitli katlarında kendiliğinden beliren kin, öylesine büyüyor ki, bunu duygusal plânda tutmak hiç kimsenin elinde olmayacaktır.

Amerikan başkanları yapmacıksız bir barış siyasetine karar vermez, bombardımanları kesmez, Cenevre konferansının kararlarını uygulamaya yanaşmazsa, dünya halkoyu tırmanma merdivenini eşi görülmemiş biçimde devirecek, aldatılmış Amerikan halkı da bunun hesabını yöneticilerinden soracaktır. Vietnam duvarlarını tırmanmaya kalkışanlar tepesi taklak düşeceklerdir.

DÖNÜŞÜM
ONBEŞ GÜNLÜK SOSYALİST DERGİ
Yıl : 2 — Sayı : 11 — 20 Ocak 1967
Sahibi ve Yazı işleri Müdürü : ABDULLAH NEFES
Yönetim yeri : Menekşe Sokak 27/2 - Ankara — Her türlü haberleşme adresi : PK 193 Yenişehir - ANKARA
— Gönderilen yazılar geri verilmez. DÖNÜŞÜM adı anılmadan iktibas yapılamaz. — FİATI : 100 Kuruştur.
ABONE : Yıllık 24; Altı Aylık 12 Liradır. — Dizilip Basıldığı yer: İŞ Matbaacılık ve Ticaret - Ankara Tel 119283